

थिमी टाइम्स

Thimi Times WEEKLY

साप्ताहिक

विज्ञापनको लागि
सम्पर्क

८८५११०२२७३

हाम्रो न्युज पोर्टल

<https://www.thimitimes.com.np/>

<https://www.facebook.com/thimitimes.com.np/>

<https://www.facebook.com/thimitimes.com.np/>

वर्ष १८ अङ्क ३७ ने.सं. ११४५ बछलागा द्वितीया बैशाख ३१ गते बुधवार, २०८२ 14 May 2025, Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

आम नागरिकमा बढ्दै सरकार प्रति अविश्वास !

काठमाडौं । संसदमा पहिलो र दोस्रो स्थानमा रहेको राजनीतिक दल नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेको ७ बुँदे सहमतिपछि केपी शर्मा ओलीको नेतृत्वमा सरकार बनेको धेरै समय गुजिसकेको छ । यस अवधिमा कांग्रेस र एमालेले सरकारले देखिने गरी र देशमा सुशासन कायम गर्ने प्रतिबद्धताका साथ सरकार बनाएको र अब आउने २०८३ सालको मंसिरमा सरकारको नेतृत्व नेका सभापति देउवालाई हस्तान्तरण गर्ने प्रतिबद्धता जनाउँदै आइरहेको छ । तर यस अवधिमा नेपाली कांग्रेसकै देउवा बाहेकका कांग्रेसका नेताहरु पनि सरकारको काम कारवाहीलाई लिएर असन्तुष्ट रहेको सरकारका काम कारवाहीलाई लिएर आलोचना गरिरहेका छन् । यसका साथै आम जनसमुदायमा समेत सरकार विरोधी मत बढ्दै गएको छ । यहाँ कारण पनि विगतमा निरंकुश राजतन्त्रका हिमायतिहरु र स्वयं पूर्व राजा ज्ञानेन्द्रसमेत पुनः आम जनताको समर्थन लिएर नेपालमा राजतन्त्र पुनः स्थापना गर्न सकिन्छ कि भन्ने लालसाका साथ बर्तमान राजनीतिक दलका क्रियाकलाप र देशमा बढ्दै गइरहेको आम जनताको वर्तमान लोकतान्त्रिक भनिएको व्यवस्था प्रतिको

वित्तुणालाई आफ्नो पक्षमा उपयोग गर्ने रणनीतिमा लागेको छ । तर सभापति शेरबहादुर देउवा अहिलेकै सत्ता समीकरण ठीक रहेको सन्देश दिइरहेका छन् । सभापति देउवाका लागि आउने दिनमा एकपटक प्रधानमन्त्री बनेर सरकारको नेतृत्व गर्ने मौका छ । जसलाई देउवाको मौनताले पनि सरकारको नेतृत्व गर्ने अवसर गुमाउने पक्षमा छैन । किनकी वर्तमान गठजोड सरकारको सरकार पक्षमा नै रहेको नेका कै नेताहरुबाट आलोचना हुने गरेको छ भने नेकपा एमालेका तल्ला स्तरका नेताहरु पनि सरकारको

काम कारवाहीबाट असन्तुष्ट रहेको एमालेकै कार्यक्रमहरुमा देखिने गरेको छ । तर नेकपा एमालेले एमाले रनेतृत्वको विरोध गरेकै आधारमा जिम्मेवार पदमा रहेका एमालेका नेताहरुलाई पार्टीबाट निष्काशन गर्ने देखि पार्टी सदस्यबाटै निलम्बन गर्ने गरेको तथ्यबाट पनि एमालेका नेता कार्यकर्ताहरु खुलेर नेतृत्व र पार्टीको आलोचना गर्न डराइरहेको अवस्था छ । यही डरलाई कायम राख्दै नेतृत्व तह आफै सर्वेसर्वा भएको दम्भमा शासन गरिरहेको अवस्था छ । यता एमालेको यही रवैयाका कारण कांग्रेसका महामन्त्रीद्वय

गगन थापा र विश्वप्रकाश शर्मादेखि नेता डा. शेखर कोइरालासम्मले सरकारको विरोध गर्दै देउवासामु दबाव बढाएका हुन् । यस्तो दबाव बढाउनेमा संस्थापन इतर पक्षमात्रै छैन, देउवाका विश्वासिला नेता समेत छन् । उनकै टीमका प्रवक्ता डा. प्रकाशशरण महतले समेत सरकारको कामलाई लिएर हरेक दिन निराशा र विरोध व्यक्त गरिरहेका छन् । किनकी नेताहरुलाई सरकारको विरोध गरेकोमा र नेतृत्वको आलोचना गरेको कारणले नै वर्तमान एमाले नेतृत्व इमान्दार नरहेको आशंका गरेका छन् । साथै एमाले अध्यक्ष केपी ओली जब जब कांग्रेसबाट विरोधको आवाज बढ्दै जान्छ, तब आलीको बोली

बाँकी पेज ७ मा

बुद्ध जयन्तीकै दिन फरक रुपमा मनाइने चण्डेश्वरीको जात्रा

भक्तपुर । देशभर बुद्ध जयन्ती धुमधामले मनाउँदै गर्दा भक्तपुरमा भने चण्डेश्वरीको जात्रा मनाइने गरिन्छ । भक्तपुरको चासुखेलमा भव्य रुपमा चण्डेश्वरीको जात्रा सम्पन्न भएको छ । प्रत्येक वर्ष बुद्ध जयन्तीकै दिन अर्गात् वैशाख शुक्ल पूर्णिमाको दिन भक्तपुर

नगरको टिबूछे चासुखेलस्थित चण्डेश्वरी मन्दिर अगाडि यो जात्रा हुने परम्परा छ ।

वैशाख शुक्ल पूर्णिमा र त्यसको अघिल्लो दिन गरी दुईदिन यहाँ धुमधामसँग जात्रा मनाइन्छ । त्यसअनुसार आइतबार रातिदेखि

बाँकी पेज ७ मा

सामाजिक सञ्जालमा फैलिएको जुजु धौ बारेको अफवाहको विभागद्वारा खण्डन

भक्तपुर । सोमबार दिउँसोदेखि एउटा समाचारले भक्तपुर हल्लियो । त्यो समाचार थियो दहीको । दहीमा अखाद्य पदार्थ नमिसिएको समाचारले सामाजिक सञ्चारमा भाइरल नै बन्यो । खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागले भक्तपुरको

दहीमा कुनै प्रकारको अखाद्य नमिसेको विज्ञप्तिमार्फत् स्पष्ट पारेको थियो । यो सार्वजनिक भएसँगै यो समाचारले व्यापकता पाएको थियो । साथै यो विज्ञप्तिमा भित्रपट्टी मिति विग्रेको विषयमा पनि चर्चा भयो । २०८२ हनुपर्नेमा २०८१ थियो । खाद्य विभिन्न स्थानमा उत्पादन हुने

बाँकी पेज ७ मा

मध्यपुर थिमिमा जेसुमको मौलिक संस्कृतिको प्रवर्द्धन यात्रा

भक्तपुर । स्थानीय कला, संस्कृति र सम्पदालाई सिर्जनात्मक अभिव्यक्तिमार्फत उजागर गर्दै समाजमा सकारात्मक धारणा फैलाउने उद्देश्यले सुरु गरिएको 'जेसुम यात्रा' अभियानको पछिल्लो श्रृंखला भक्तपुरको ऐतिहासिक नगर मध्यपुर थिमिमा सम्पन्न भएको छ । सात वर्षअघि स्वतन्त्र स्रष्टाहरुको समूहले सुरु गरेको यो अभियान चित्र, साहित्य र

अभिनयमार्फत नेपालमा रहेको मौलिक संस्कृतिको प्रवर्द्धन गर्दै अगाडि बढिरहेको छ । गत सोमबार साहित्यकार, पत्रकार, चित्रकार र संस्कृतिप्रेमीहरुको टोलीले वैशाख २९ गते विहान ८ बजे थिमिमा रहेका प्रमुख सम्पदाहरुको अवलोकन गरे । उनीहरुले मल्कालीन बालकुमारी मन्दिर, लोकेश्वर, लायकु, निगपुखु, दिगु भैरव, सिद्धिकाली, चपाचो,

नगदेशको सुनको तिकीभया, सिद्धिगणेश, बोडेको पलेस्वा पुखू, पाँचो गणेशलगायतका सम्पदास्थल पुगेर इतिहास र संस्कृतिको अवलोकन गरे ।

थिमिका निवर्तमान नगरप्रमुख मदनसुन्दर श्रेष्ठले थिमिमा रहेका सम्पदाको इतिहास, जात्राको परम्परा र संस्कृतिको महत्त्वबारे स्रष्टाहरुलाई जानकारी दिँदै पथप्रदर्शकको

बाँकी पेज ७ मा

नेवाःहरुको प्रविधि र शिल्प ज्ञानबारे अभिलेखीकरण शुरु

काठमाडौं । नेवाः समुदायमा सयौं वर्षदेखि प्रचलनमा रहेको र कतिपय हराउँदै जान थालेको ज्ञान, सीप र प्रविधिको अभिलेखीकरण गर्ने कार्य शुरु गरिएको छ । नेपालभाषा एकाडेमीको पहलमा सो कार्यको शुरुआत गरिएको हो । विभिन्न क्षेत्रमा कार्यरत

प्राज्ञ, विषयविज्ञमार्फत नेवाः समुदायमा प्रचलित कृषि, काष्ठकला र शहरी विकास सम्बन्धी ज्ञान, प्रविधि र सीपको अभिलेख गर्ने कार्यको शुरुआत गरिएको हो । यही कार्यअन्तर्गत शनिबार राजधानीस्थित राष्ट्रिय सभागृहमा नेवाः प्रविधि र शिल्प ज्ञानबारे पहिलो राष्ट्रिय गोष्ठी

आयोजना गरिएको थियो । आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान र काठमाडौं महानगरपालिकाको सहकार्यमा सो कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

गोष्ठीमा शहरी योजनाविद पद्मसुन्दर जोशीले विश्वमा

बाँकी पेज ७ मा

तीनै तहका सरकारलाई प्रेस सेन्टरको ज्ञापनपत्र

काठमाडौं । प्रेस सेन्टर नेपालले वैशाख २८ गते आइतबार एकैपटक सङ्घीय, प्रदेश र स्थानीय सरकारलाई १५ बुँदे ज्ञापनपत्र बुझाएको छ । पत्रकारको हत्यारामाथि कारबाही, पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रताको रक्षा, पत्रकारको भौतिक तथा पेशागत सुरक्षालगायतका मुद्दा समेटिएको सो ज्ञापनपत्र देशभरका सरकार र सम्बन्धित निकायहरूलाई बुझाइएको हो ।

केन्द्रीय समिति अध्यक्ष कमल गिरीको नेतृत्वमा सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री पृथ्वी सुब्बा गुरुङ तथा मन्त्रालयकी सचिव राधिका अर्याललाई सिंहदरबारस्थित मन्त्रालयमा ज्ञापनपत्र बुझाइएको थियो । सो अवसरमा काठमाडौं घोषणापत्र-२०८१ समेत सरकारलाई हस्तान्तरण गरिएको महासचिव मनोज घर्तीले जनाएका छन् ।

ज्ञापनपत्रमा राजनीतिक आस्थाका आधारमा सञ्चारकर्मी हटाउने कार्य रोक्नुपर्ने, सहिद तथा बेपत्ता पत्रकारका नाममा कोष र पुरस्कार स्थापना गर्नुपर्ने, घाइते पत्रकारको

निःशुल्क उपचार तथा सरकारी अस्पतालमा ५० प्रतिशत छुटको व्यवस्था गर्नुपर्ने लगायतका मागहरू राखिएका छन् ।

ज्ञापन पत्र बुझ्दै मन्त्री गुरुङले प्रेस स्वतन्त्रता संविधानले प्रत्याभूत गरेको अधिकार भएको भन्दै सरकार यसको संरक्षणमा प्रतिबद्ध रहेको बताए । त्यस्तै सचिव अर्यालले सबै पत्रकारप्रति समान व्यवहार गरिने स्पष्ट पारिन् ।

प्रदेश तहमा पनि सबै सातवटै प्रदेश समितिहरूले आ-आफ्ना सरकारसमक्ष ज्ञापनपत्र बुझाएका छन् ।

मधेश र कर्णाली प्रदेशमा मुख्यमन्त्री समक्ष र अन्य प्रदेशहरूमा आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयमा पत्र बुझाइएको महासचिव मनोज घर्तीले जानकारी गराए । त्यहाँ प्रेसमैत्री कानून, विज्ञापनको समानुपातिक वितरण र सञ्चार संस्थाको दिगोपनाको माग गरिएको छ ।

६५ भन्दा बढी जिल्लामा जिल्ला

समितिले प्रमुख जिल्ला अधिकारीमार्फत ज्ञापनपत्र बुझाएका छन् । काठमाडौं जिल्ला समितिका अध्यक्ष राममणी घिमिरेले सो अवसरमा आफूहरूले जिल्लामा पत्रकारले भोग्नुपरेको समस्या समाधानतर्फ पनि प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई ध्यानाकर्षण गराएको बताए । त्यस्तै, स्थानीय सरकारलाई पनि जिल्ला तथा पालिका समितिहरूले प्रत्यक्ष, इमेल र हुलाकमार्फत ज्ञापनपत्र बुझाएका बताइएको छ ।

प्रेस सेन्टर नेपालको पाँचौँ राष्ट्रिय महाधिवेशनबाट निर्वाचित केन्द्रीय समितिको वैशाख १३ गतेको बैठकको निर्णयबमोजिम यो ज्ञापनपत्र बुझाउने अभियान सञ्चालन गरिएको प्रेस सेन्टर नेपालका अध्यक्ष कमल गिरीले जानकारी गराए । आफ्ना मागहरू सम्बोधन गर्न सरकारलाई ध्यानाकर्षण गराउँदै अध्यक्ष गिरीले प्रेसलाई अवमूल्यन गरेर वर्तमान व्यवस्था वलियो बन्न नसक्ने बताए ।

नेपालभाषाको पत्रकारिता यात्रा १ सय १ वष पुरा

काठमाडौं । नेपालभाषाको पत्रकारिता शुरुआत भएको १ सय १ वर्ष पुगेको छ । ललितपुर महानगरपालिका-९ स्थित सप्तपुर महाविहारमा जन्मनुभएका धर्मादित्य धर्माचार्य (जगतमान वैद्य) ले ने.सं १०४५ अर्थात् १९८२ सालमा बुद्धजयन्तीकै दिन भारतको कलकत्ताबाट बुद्धधर्म नामक नेपाल भाषाको पत्रिका प्रकाशन गर्नुभएको थियो । सो पत्रिका नेपाल भाषाका पहिलो पत्रिका रहेको छ । त्यतिबेला नेपालका प्रधानमन्त्री श्री ३ चन्द्रशमशेर थिए । बुद्धधर्मको नाउँबाट दुई अंक, बुद्ध धर्म नेपालभाषाको नाउँमा एक अंक र बुद्ध धर्म र नेपालभाषाको नाउँमा सात वटा अंक गरी १० वटा अंक प्रकाशन भएपछि प्रकाशनले निरन्तरता पाउन सकेन । यद्यपि नेपालभाषाको पत्रकारिताको शुरुआत गरिदिएको अध्येयता नरेशवीर शाक्यले

बताए । समाजसुधार, भाषासेवी र बुद्धधर्मको जागरणका लागि जगमान वैद्यले नेपालभाषाको माध्यमबाट पत्रिका प्रकाशन गरेर जुन योगदान दिनुभएको छ, त्यो देन सदैव स्मरणीय रहेको पनि शाक्यको भनाई रहेको छ । राणाहरूले नेपालभाषामा पत्रिका प्रकाशन गर्न नदिएपछि जगतमान वैद्यले भारतको कलकत्ताबाट पत्रिका प्रकाशन गर्नुभएको थियो । त्यति बेला भारत बेलायत साम्राज्य अन्तर्गत थियो । त्यतिबेला उहाँले नेपालभाषाबाट अरुलाई लेख्न लगाउन पत्रिका प्रकाशन गर्नुभएको थियो । भाषाआयोगका सदस्य सुरेशकिरण मानन्धरले भने ।

त्यस पत्रिकाले नेपालभाषा, बुद्धधर्म, राजनीतिक ,सामाजिक चेत र साहित्यको उत्थानमा ठूलो टेवा पुर्‍याएको उल्लेख गर्दै

त्यसले समाजका विविध क्षेत्रको हितका लागि पत्रकारिताको भूमिका स्थापित गराइदिएको पनि मानन्धरको भनाई रहेको छ । ‘भाषा, साहित्य, धर्म र सामाजिक जागरणका लागि पत्रकारिता भूमिका महत्वपूर्ण स्थापित गर्नुहुने धर्माचार्यको योगदानबाट प्रेरणा लिएर आजका पत्रकारहरु अघि बढ्नुपर्ने खाँचो रहेको उनले बताए ।

धर्माचार्यको जन्मजयन्ती, नेपालभाषाको पत्रकारिता शुरुआत भएको अवसर पारेर १० वर्षअघि मातृभाषा पत्रकारिता दिवस मनाउँदै आएको छ । नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबूले नेपाल आदिवासी जनजाति पत्रकार महासंघ(फोनिज) संग सहकार्य गरेर सो दिवस मनाउन थालेको हो । यस अवसरमा नेवा: पत्रकार राष्ट्रिय दबू ललितपुर शाखाले आईतबार ललितपुर महानगरपालिका- ३ पुल्चोक स्थित धर्माचार्यको प्रतिभामा माल्यार्पण कार्यक्रम आयोजना गरिएको थियो । सो कार्यमा उहाँले पत्रकारितासंगै नेपालभाषाको उत्थान, भाषा साहित्यको विकास र सामाजिक राजनीतिक चेतका लागि पुर्‍याउनुभएको योगदानको स्मरण गर्नुभएको थियो । सो कार्यमा ललितपुर महानगरपालिका मेयर चिरिबाबु महर्जन, जिल्ला प्रहरी परिसर ललितपुरका प्रमुख एवं प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक श्यामकृष्ण अधिकारी ,पत्रकार दबूका केन्द्रीय अध्यक्ष नृपेन्द्रलाल श्रेष्ठ, ललितपुर महानगरपालिका - ९ का वडाअध्यक्ष राजु महर्जन, १६ का वडाअध्यक्ष निर्मलरत्न शाक्य सहितसञ्चारकर्मी, साहित्यकार, भाषिक अधिकारकर्मी र समाजका विविध क्षेत्रमा क्रियाशील महानुभावहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

माल्यार्पणपछि भएको प्याली नगरका विविध भागमा परिक्रममा गरी बुबहालमा सभामा परिणत भएको थियो । सभाको उद्घाटन

ललितपुर क्षेत्र नं २ का संघीय सांसद् प्रेमबहादुर महर्जनले गरेको थियो । सो अवसरमा पत्रकार, लेखक, तथा अनुसन्धानकर्ता वसन्त महर्जनलाई यस वर्षको धर्मादित्य धर्माचार्य पत्रकारिता पुरस्कार प्रदान गरिएको थियो । पुरस्कारको नगद राशि १० हजार रुपैयाँ रहेको छ । समाजसेवी तथा व्यवसायी स्वर्गीय रमेश महर्जनले स्थापना गर्नुभएको सो पुरस्कार १० वर्षदेखि हरेक वर्ष दिदै आएको छ । सोही समारोहमा स्वर्गीय महर्जनका श्रीमती सरिता महर्जनले पुरस्कारका लागि अक्षयकोष खडा गर्न ५ लाख रुपैयाँको चेक हस्तान्तरण गर्नुभएको थियो । सभाका वक्ताहरूले मातृभाषाको पत्रकारिता र पत्रकारितालाई समावेशी हुनुपर्ने सन्दर्भमा केन्द्रीत गर्दै आआफ्नो धारणा राखेको थियो ।

प्रजापति कम्प्लेक्समा सोनाम गेयसको शोरुम शुभारम्भ

भक्तपुर । “स्वदेशी वस्तुको प्रयोग गरी, नेपाली उद्योगलाई प्रोत्साहन गरौं” भन्ने नारालाई सार्थक बनाउन र सानोम ब्राण्डका सामानहरू एकैस्थानबाट प्राप्त गर्ने सकोस् भन्ने हेतुले भक्तपुरको मध्यपुर थिमिस्थित राघे राघे नजिकै प्रजापति कम्प्लेक्समा सोनाम गेयर्स प्रा.लि. सञ्चालनमा आएको छ ।

आईएसओ प्रमाणपत्र प्राप्त सोनाम ब्राण्डले स्वदेशी गुणस्तरीय सामानको उत्पादन गर्दै बजार प्रवर्धन गरिरहेको छ । प्रा.लि.ले वैशाख २९ गतेबाट सञ्चालनमा आएको उक्त पसलमा समयसापेक्ष गुणस्तरीय लुगाहरू, ज्याकेट, ट्रेकिङ जुता, ब्याग, पञ्जालगायतका सामानहरू राखिएको छ ।

पसलको उद्घाटन मध्यपुर थिमि नगरपालिकाका नगरप्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठले गरेको कार्यक्रममा उनले वर्तमानमा गुणस्तरिय तथा ब्राण्डेट सामानहरूको बजारीकरणमा सोनाम ब्राण्ड पनि एक भएको बताउँदै ब्राण्डेड सामान खरिद गर्नेहरूको लागि यो पसल रोजाईमा पर्ने विश्वास व्यक्त गरे ।

विदेशी वस्तुहरूसंग प्रतिस्पर्धा गर्दै आईरहेको सोनाम ब्राण्डका उत्पादनले बजारमा आफ्नो छुट्टै पहिचान बनाउन सफल भएको भन्दै सोनाम गेयर्स प्रालि थिमिका प्रमुख राजेन्द्रबिक्रम प्रजापतिले हाल सोनाम कम्पनीले मुलुकभरी विभिन्न २८ स्थानहरूमा ५ सय भन्दा बढीलाई प्रत्यक्ष रोजगारी दिएको जानकारी दिए ।

भाषा दिवसको अवसर पारेर दिप प्रज्वलन

भक्तपुर । बागमति प्रदेश सरकारले प्रदेशका सबै सरकारी निकायमा खससहित नेपाल भाषा र तामाङ्ग भाषालाई सरकारी कामकाजी भाषाको रुपमा लागू गर्ने घोषणा गरेको दिनलाई भाषा दिवसको रुपमा मनाउन थालिएको हो । यसवर्ष पनि वैशाख २४ गते बागमति प्रदेशमा बिदा दिने घोषणा गरी राजपत्रमा समेत प्रकाशित गरिसकेको छ ।

सो अवसरमा नेवा: देय् दबू ख्वप नगर समिति, नेपाल तामाङ घेदुङ्ग जिल्ला समिति भक्तपुरको आयोजनामा बुधबार भक्तपुर नगरपालिका वडा नं ९ दत्तात्रयस्थित दिप प्रज्वलन तथा शुभकामना आदानप्रदान कार्यक्रम सम्पन्न भयो । कार्यक्रममा नेपाल तामाङ घेदुङ्ग जिल्ला अध्यक्ष कान्छा तामाङले विगतमा सरकारी कार्यालयमा नेपाली भाषा बाहेक अन्य भाषा बोल्न पाइन्न नेपाल भाषा र तामाङ भाषा प्रयोग गर्दा अपमानित हुनुपर्ने र आफ्नो भाषालाई दबाइरहेको अब बागमती प्रदेश सरकारले नेपाल भाषा र तामाङ भाषाबाट लेख्न बोल्न पाउने अधिकार कानूनले प्रदान गरिएको छ ।

त्यस्तै नेवा:देय् दबू ख्वप जिल्ला समितिका अध्यक्ष नरेश सुवालले भाषा नभए जाती रहन्दैन, त्यसैले बागमती प्रदेश सरकारले नेपालभाषालाई बागमती प्रदेशमा नेपालभाषाबाट सरकारी कार्यलयमा निवेदन तथा आफ्नो कुरा प्रष्ट राख्न सकिनेछ । यदि कामकाज गर्न सरकारी कार्यालयमा नेपालभाषाको अनुवाद गर्न कर्मचारीको व्यवस्था गर्न बागमती प्रदेश सरकारले व्यवस्थापन गर्न अध्यक्षले सरकार समक्ष आग्रह गर्नु भयो।

कार्यक्रममा नेवा:देय् दबू ख्वप नगर समितिका उपाध्यक्ष राम चन्द्र प्रजापतिले बागमती प्रदेश सरकारले संविधानले दिएको अधिकार प्रयोग गरि बागमती प्रदेशको स्थानिय तह लगाएत विभिन्न सरकारी कार्यालयमा नेपालभाषा र तामाङ भाषालाई कामकाजको लागि प्रयोग गर्न कानूनले दिएको अधिकारलाई तपाई हामी सबैले व्यवहारमा प्रयोग गर्नु हुन अनुरोध गर्नु भयो तपाई हामीले प्राप्त भएको अधिकार यदि प्रयोग गरेन्न भने त्यो प्राप्त भएको अधिकार सरकारले वेवास्ता नगर्लान्न भन्न सकिन्ना त्यसैले भक्तपुर नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने ९८ प्रतिशत नेपालभाषा बोल्ने नेवा जाती रहेको छ जहाँ नेपालभाषा प्रयोग गर्न स्थानिय सरकारले नेपालभाषा मै पढ्न पाठयक्रम बनाउनु पर्ने बताउनु भयो।नेपालभाषा अनुवादक राखी रोजगारको अवसर प्रदान गर्न सकिने बताउनु भयो। नेवा: मिसा दबू ख्वप जिल्ला सदस्य सरस्वती प्रजापति नेवा:देय् दबू ख्वप नगर अध्यक्ष लगाएतले भाषा दिवसको अवसरमा शुभकामना दिनु भयो।

चाँगुनारायण नगरपालिकाको अनुरोध !

व्यक्तिगत घटना दर्ता (जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाई सराई र सम्बन्धविच्छेद) जस्ता घटना समयमै दर्ता गरौं ।

- समयमै कर तिर्ने, सभ्य नागरिकको परिचय दिऔं ।
- बालश्रम बाल विवाह रोक्नौं ।
- बालबालिको पालन पोषण र शिक्षामा लगानी गरौं ।
- स्वास्थ्य संस्थामा बच्चालाई लगेर समयमै नियमित रुपमा लगाउनुपर्ने खोपहरु लगाई बाल मृत्युदर घटाऔं ।
- खानेपानीका मुहान, संरचनाहरु सफा र सुरक्षित राखौं ।
- आगलागी तथा बाढिपहिरोजस्ता प्राकृतिक प्रकोपमा सावधानी अपनाऔं ।
- नगरपालिकाभित्र सन्चालन हुने सबै प्रकारका व्यापार व्यवसाय दर्ता गरेर मात्र सन्चालन गरौं ।
- आ-आफ्नो घरवरिपरि आफ्नै सफा, सुग्घर गरौं ।
- स्वच्छ र शान्त वातावरण कायम गरौं ।
- प्रत्येक घरधुरी, संघसंस्था, सार्वजानिक स्थानहरुमा चर्पी निर्माण गरी चर्पीमा मात्र दिशापिसाब गरौं ।
- घरेलु हिंसाविरुद्ध डटेर लडौं, सभ्य समाज निर्माणमा सहयोग पुर्याऔं ।
- लागु औषध तथा दुर्व्यसनीबाट बचौं र बचाऔं ।

विकास निर्माण कार्यमा जनसहभागितामा जुटाऔं ।

जीवन खत्री मेयर	रमेश बुढाथोकी उपमेयर	शिवप्रसाद हुमेगाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
<div></div> <div>चाँगुनारायण नगरपालिका</div> <div>खरिपाटी, भक्तपुर, बागमति प्रदेश ।</div>		

Gyan Khabar

Education & Research Media

Chyamhasingh-9, Bhaktapur, Nepal

+977-9851171010

+977-9843408285

info@gyankhabar.com

info@gyankhabar.com

www.gyankhabar.com

Gyan Khabar

www.gyanKhabar.com

A Complete Educational Website

माओवादी केन्द्रको मध्यपुर थिमि नगरसमिति अध्यक्षमा पुनः उपमेयर बिजय

भक्तपुर । नेकपा (माओवादी केन्द्र) मध्यपुर थिमिको दोश्रो नगर सम्मेलनबाट ५५ सदस्यीय नगर समिति निर्वाचित भएको छ । सम्मेलनबाट यस अघि नगर अध्यक्ष रहेका विजयकृष्ण श्रेष्ठ निविरोध निर्वाचित भएका छन् ।

अध्यक्षमा निर्वाचित श्रेष्ठ मध्यपुर थिमि नगरपालिकाको नगर उपप्रमुख पनि हुन् । पार्टीको नगर अध्यक्षमा उनको यो दोश्रो कार्यकाल हो । बिहीबार बिहान थिमि बैक्वेटमा सम्पन्न दोश्रो सम्मेलनको बन्द सत्रबाट विजयकृष्णको नेतृत्वमा सिङ्गे कार्यसमिति नै निर्विरोध निर्वाचित भएको संविधान सभा सदस्यसमेत रहेका निर्वाचन समितिका संयोजक सत्यलाल मूलले जानकारी दिए ।

उनका अनुसार उपाध्यक्षमा बिकेश श्रेष्ठ, जगतमाया प्रजापति र नरेश रन्जित निर्वाचित भएका छन् । त्यस्तै सचिवमा अधिवक्ता शिव सुन्दर श्रेष्ठ, सहसचिवमा कृष्णमान प्रजापति र कोषाध्यक्षमा रत्न केशरी प्रजापति निर्वाचित भएकी छन् ।

निर्विरोध निर्वाचित ५५ सदस्यीय कार्यसमितिलाई नगर इन्चार्ज एवं माओवादी केन्द्रकी केन्द्रीय सदस्य प्रतिमा श्रेष्ठले सपथग्रहण गराएकी थिइन् । अध्यक्ष मण्डलका अध्यक्ष एवं माओवादी केन्द्रका केन्द्रीय सल्लाहकार शिवहरी खनालको अध्यक्षतामा बन्द सत्र सम्पन्न भएको थियो ।

सम्मेलनको उद्घाटन माओवादी केन्द्रका केन्द्रीय सदस्य एवं भक्तपुर जिल्ला इन्चार्ज दिलिप प्रजापतिले गरेको थियो । उद्घाटन सत्रलाई सम्बोधन गर्दै उनले प्रत्येक वडामा जनउभार आएको उल्लेख गर्दै आउने स्थानीय तहको निर्वाचनमा जित्ने गरि अघि बढ्नुपर्नेमा जोड दिए ।

त्यस्तै अर्का केन्द्रीय सदस्य एवं बागमती प्रदेश स्कूलिङ विभाग सह इन्चार्ज डीपी ढकालले पार्टी संसदीय अभ्यासमा रहेकोले चुनाव जित्नु नै मुख्यकुरा भएको भन्दै जनताको सेवागर्ने शासन सत्ता स्थापनाको लागि माओवादी केन्द्र चुनाव केन्द्रीत हुनुको बिकल्प नभएको बताए । बागमती प्रदेश सभा सदस्य समेत रहेका केन्द्रीय सदस्य देवेन्द्र श्रेष्ठले जनप्रतिनिधि र जनतालाई जोड्ने काम नेताकार्यकर्ताले गर्नुपर्ने धारणा व्यक्त गरे ।

वाइसीएल इन्चार्ज समेत रहेका अर्का केन्द्रीय सदस्य रामप्रसाद सापकोटा दीपशिखाले अरु दिन माओवादी चाहिने र भोट हाल्ने दिन चाहिँ बिसंने जनतालाई कसरी पार्टी प्रति प्रतिवद्ध बनाउने भन्ने जिम्मेवारी स्थानीय नेताकार्यकर्ताको काधमा रहेको बताउँदै आगामी दिनमा सोही अनुरूप जनता माफ्न आफूलाई प्रस्तुत गर्न आग्रह गरे ।

कार्यक्रममा जिल्ला संयोजक सुनिल

बासुले मध्यपुर थिमि नगरपालिकामा पार्टीको नगर अध्यक्ष नै उपप्रमुख रहेकाले पार्टी र जनताले मध्यपुरलाई नियालिरहेको उल्लेख गर्दै उदाहरणीय र जनप्रिय काम गर्नपर्नेमा जोड दिए । सो अवसरमा केन्द्रीय सदस्य एवं तत्कालीन संविधान सभा सदस्य उमा कपाली, प्रदेश सभा सदस्यसमेत रहेकी पार्टीको प्रदेश सचिवालय सदस्य भुवनकेशरी श्रेष्ठ, प्रदेश समिति सदस्य बालकृष्ण दुर्गुलगायतको आतिथ्यता रहेको थियो ।

त्यस्तै नेकपा (माओवादी केन्द्र) को अधिल्लो दिन अर्थात बेशाख २४ गते भएको तेस्रो भक्तपुर नगर सम्मेलनले अध्यक्षमा राकेश सुवाललाई दोहोर्‍याएको छ । सो नगर सम्मेलनबाट ३९ सदस्यीय नयाँ कार्यसमिति निर्वाचित गरेको हो ।

नयाँ कार्यसमितिको उपाध्यक्षमा तत्कालीन अन्तरिम संसदमा सांसद समेत रहेकी नारायण देवी श्रेष्ठ निर्वाचित भएकी छन् भने अन्य उपाध्यक्षहरूमा नारायण सुन्दर त्वयना र बिकास लाखे निर्वाचित भएको जनाएका छ । त्यस्तै सचिवमा बिक्रम ह्यङ्गे र सहसचिवमा श्रीकृष्ण कुम्पाख निश्चल निर्वाचित भएका छन् । पदाधिकारीमा अध्यक्ष सुवालसँगै उपाध्यक्ष त्वयना र सचिव ह्यङ्गे दोहोरिएका छन् ।

सबै पदमा सर्वसम्मत भएको र कोषाध्यक्ष पद भने नयाँ कार्यसमितिको पहिलो बैठकले ढुंगो लगाउने माओवादी केन्द्रकी केन्द्रीय सदस्य एवं भक्तपुर नगर इन्चार्ज उमा कपालीले बताएकी छन् । तत्कालीन संविधान सभा सदस्य समेत रहेकी नगर इन्चार्ज कपालीले नयाँ कार्यसमितिलाई सपथ ग्रहण समेत गराएकी छन् ।

यस अघि नेकपा माओवादी केन्द्रले भक्तपुर जिल्लाका मध्यपुर थिमि नगरपालिका र भक्तपुर नगरपालिकाका सबै वडाहरूमा वडा सम्मेलनबाट नयाँ नेतृत्व चयन गरिसकेको जनाएको छ ।

भारतलाई पाकिस्तानको जवाफ- फेरि अर्को कुनै गल्ती नहोस्

एजेन्सी । भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीद्वारा सोमबार राष्ट्रलाई गरेको सम्बोधनबारे पाकिस्तानले कडा प्रतिक्रिया जनाएको छ । पाकिस्तानविरुद्ध गरिएको ‘अपरेशन सिन्दूर’ को चर्चासहितका मोदीका कडा सन्देशहरूलाई पाकिस्तानले भडकाऊ र भ्रामक भन्दै आलोचना गरेको छ ।

पाकिस्तानको विदेश मन्त्रालयले एक प्रेस विज्ञप्ति जारी गर्दै मोदीको उक्त भनाइको कडा शब्दामा निन्दा गरेको हो । ‘जब क्षेत्रीय शान्ति र स्थायित्वका लागि अन्तर्राष्ट्रिय प्रयास जारी छ, त्यस्तो समयमा भारतको यो बयान खतरनाक हो’, पाकिस्तानले भनेको छ, ‘जुन गलत सूचना, राजनीतिक स्वार्थ र अन्तर्राष्ट्रिय कानुनलाई उपेक्षा गर्ने गरि आएको छ । ’

विदेश मन्त्रालयले भारतलाई चेतावनी दिँदै फेरि अर्को गल्ती नगर्न पनि भनेको छ । ‘भारतले कुनै गल्ती नगरोस्। पाकिस्तान आगामी दिनमा भारतको कार्यशैली र व्यवहारको सुक्ष्म समीक्षा गर्नेछ । हामी अन्तर्राष्ट्रिय समुदायसँग पनि यही अनुरोध गर्दछौं’, पाक विदेश मन्त्रालयले अगाडि भनेको छ ।

सोमबार राति भारतीय प्रधानमन्त्री मोदीले ‘अपरेशन सिन्दूर’ को सन्दर्भमा देशलाई सम्बोधन गर्दै पाकिस्तानलाई चेतावनी दिएका थिए।

‘भारतको सेनाले पाकिस्तानमा रहेका आतंककारीका शिबिरहरू र तालिम केन्द्रमा सटिक हमला गरेको छ’, उनले भनेका थिए, ‘ पाकिस्तानले आतंकरोधी कारवाहीलाई समर्थन गर्नुको सट्टा भारतमाथि आक्रमण सुरु गर्‍यो ।’ उनले भारत पाकिस्तानको कुनै पनि आणविक धम्की नसहने पनि बताएका थिए । ‘भारत कुनै पनि न्यूक्लियर ब्याकमेलिङ सहने छैन । अब भारतले आतंककारीहरू र तिनलाई समर्थन गर्ने सरकारलाई फरक रूपमा हेर्ने छैन’, मोदीले भनेका थिए ।

पाकिस्तानले भारतको दाबीको खण्डन गर्दै आत्मरक्षाको हक प्रयोग गरेर भारतीय सैन्य ठेगानालाई निशाना बनाएको पनि बताएको छ । पाकिस्तानले सिन्धु जल सम्झौता अनुसार आफ्नो अधिकारको रक्षा गर्न आवश्यक कदम चाल्ने पनि उल्लेख गरेको छ । तर भारतीय विदेश मन्त्रालयले पाकिस्तानले आतंकवादप्रति पूर्ण रूपमा समर्थन नरोकेसम्म सिन्धु नदी सम्झौता निलम्बित रहनेछ जनाएको छ ।

भारतले युद्धविराम पाकिस्तानकै अनुरोधमा गरिएको बताइरहेको छ । तर पाकिस्तानले यसलाई ‘भूटो’ भनेको छ। पाकिस्तानले युद्धविराम अन्तर्राष्ट्रिय मित्र राष्ट्रहरूको पहलमा सम्भव भएको जनाएको छ । यसलाई पाकिस्तानको कमजोरीसँग नजोड्न पनि उसले आग्रह गरेको छ ।

पाकिस्तानले आफूलाई ‘आतंकको शिकार’ भएको राष्ट्र भनेर चित्रण गरिरहेको छ । यस घटनाक्रमले भारत र पाकिस्तानबीचको तनावलाई पुनः उजागर गरिदिएको छ।

दुवै देशले आ-आफ्ना कूटनीतिक र रणनीतिक सन्देशहरू विश्व समुदायलाई दिएका छन्। अन्तर्राष्ट्रिय दृष्टिकोणबाट यो अवस्था अभै चर्किन सक्ने संकेत देखिएको छ । स्पष्ट संवाद र कूटनीतिक पहल नभए फेरि दुई छिमेकी भिड्न सक्ने चिन्ता नागरिकस्तरमा छाएको छ ।

घरमा पाल्न ल्याएको सिंहले मालिकलाई नै बनायो आहारा

एजेन्सी । इराकको कुफा शहरमा एक हृदयविदारक घटना घटेको छ । जहाँ एक पुरुष आफ्नै बगैँचामा पालेको सिंहको आहारा बन्दै मारिएका छन् । सिंहले ती मालिकको शरीरको ठूलो हिस्सा खाईदिएको छ। उक्त आक्रमण गत बिहीबार भएको हो । यस घटनाले इराकमा बढ्दो अवैध वन्यजन्तु व्यापार र पशुपालनबारे पनि प्रश्न उठाएको डेली मेलले लेखेको छ ।

मृतक ५० वर्षीय अकिल फखर अल-दिनले केही वर्षदेखि सिंह लगायत वन्यजन्तुलाई आफ्नै बगैँचामा राख्दै पाल्दै आएका थिए । तर, बिहीबार उनले हालसालै किनेको सिंहले अप्रत्याशित रूपमा आक्रमण गर्दा मृत्युवरण गर्न बाध्य भए । इराकी सहर नजफा प्रहरीका प्रवक्ता मुफिद ताहिरले स्थानीय सञ्चारमाध्यम रुदावसँग भने, ‘कुफाको एक बगैँचामा सिंहले नागरिकमाथि आक्रमण गर्दा उनको तुरुन्तै मृत्यु भएको छ ।’

सिंहले ती इराकी नागरिकको शरीरको धेरै भाग खाईदिएको अवस्थामा भेटिएको उनले बताए । सिंहले उनलाई छोड्न इन्कार गरेकाले मारुं परेको उनले बताए ।

स्थानीय टेलिभिजन रिपोर्टअनुसार एकजना छिमेकीले कालाशिनकोभ राइफल प्रयोग गरेर सिंहलाई सात गोली हानेका थिए । तर त्यसबेलासम्म अकिल चिन्ताजनक अवस्थामा पुगिसकेका थिए । उनलाई तुरुन्तै अल-सद्द मेडिकल सिटी अस्पताल लगियो । तर गम्भीर चोटका कारण उनको ज्यान गयो, डाक्टरले बचाउन सकेनन् ।

सामाजिक सञ्जालमा भाइरल भएका तस्वीरहरूमा अकिल रगतले लतपत भएर अस्पतालको बेडमा देखिन्छन्। यस घटनाको औपचारिक अनुसन्धान सुरु गरिएको स्थानीय प्रहरीले जनाएको छ । आवासीय क्षेत्रमा यस्तो खतरनाक जनावर कसरी राख्न दिइयो भन्ने प्रश्न उठिरहेको छ ।

सिंहको मृत शरीरको भिडियो समेत सामाजिक सञ्जालमा भाइरल भइरहेको छ । स्थानीय रिपोर्टअनुसार अकिलले उक्त सिंहलाई घरमै पाल्ने उद्देश्यले किनेका थिए। इराकमा यस्तो खतरनाक प्रवृत्ति बढ्दै गएको छ, जसमा मानिसहरूले सिंह, चितुवासहित अन्य जनावरहरू पालिरहेका छन्। सन् २०१४ मा इराकले अन्तर्राष्ट्रिय वन्यजन्तु संरक्षण सन्धि (साइटिस) मा हस्ताक्षर गरेका थिए । वर्षौंको द्रष्ट, कमजोर कानुनी कार्यान्वयन र दुर्लभ प्रजातिप्रति बढ्दो मागले इराकलाई वन्यजन्तु तस्करीको हव बनाइरहेको छ । यो घटना इराकमा पहिलो होइन। केही महिनाअघि एक चिडियाखानाका कर्मचारी सिंहको पिज्डामा छिरेका थिए । आफ्नी प्रेमिकालाई प्रभावित पार्न खोज्दा सिंहले उनलाई मारिदिएको घटना चर्चामा आएको थियो।

नजाफमा भएको यो दुःखद घटनाले वन्यजन्तुलाई घरपालुवा जनावरको रूपमा पाल्नु कति खतरनाक हुन सक्छ भन्ने कुरा दर्शाएको छ । इराकमा जनावरको अवैध व्यापार र पालनपोषण रोक्न तत्काल कडा कदम चाल्न आवश्यक रहेको सन्देश दिएको छ ।

एआई भ्वाइस क्लोनिङ, जुन गोपनीयताको लागि खतरा !

एजेन्सी । एआई भ्वाइस क्लोनिङ स्क्याम : कल्पना गर्नुहोस् कि कसैले तपाईंको फोनमा भन्छ कि “तपाईंको आफन्तको केही समय अघि दुर्घटना भएको छ र उसलाई अस्पताल भर्ना हुन केही पैसा चाहिन्छ ।” यो कुरा सुन्दासाथ तपाइले उसलाई तुरुन्तै मद्दत गर्नु हुनेछ । हालसालै यस्तै प्रकृतिको एउटा घटना घटेको छ, जसमा एक व्यक्तिले आफ्नो साथीलाई मद्दत गर्न ३०,००० रुपैयाँ ट्रान्सफर गरे । पछि, जब उनले आफ्नो साथीलाई फोन गरेर उनको स्वास्थ्यलाभको बारेमा जानकारी लिए, उनले थाहा पाए कि उनको साथीको कुनै दुर्घटना भएको छैन र न त उनले मद्दतको लागि फोन नै गरेका छन् । त्यसपछि उनले आफू ठगिएको बुझे ।

अर्को यस्तै घटना प्रकाशमा आएको छ, जसमा एकजना भतिजा पत्नेले आफ्नो काकालाई सहयोग गर्न ३ लाख रुपैयाँ पठाए र पछि थाहा पाए कि उनी ठगिएका थिए । माथिका यी दुवै घटना एआई भ्वाइस क्लोनिङ घोटाला हो, जसमा स्क्यामरहरूले एआईको मद्दतले तपाईंको साथी, आफन्त, श्रीमती, प्रेमिका, प्रेमी, बच्चाहरू आदिको आवाज क्लोन वा प्रतिलिपि गर्छन् र तपाईंबाट

एआई भ्वाइस क्लोनिङ भनेको के हो ?

एआई भ्वाइस क्लोनिङ एउटा यस्तो प्रविधि हो जसमा व्यक्तिको आवाजको ठ्याक्कै प्रतिलिपि बनाउन सकिन्छ । यो प्रविधि प्रयोग गरेर, जो कोहीको पनि आवाज रेकर्ड गर्न सकिन्छ र कुनै पनि प्रकारको सन्देशमा रूपान्तरण गर्न सकिन्छ । यो प्रविधि गोपनीयताको लागि ठूलो खतरा बनेको छ, किनकि यसको दुरुपयोग गरेर ठगी र जालसाजी गर्न सकिन्छ ।

एआई भ्वाइस क्लोनिङबाट बच्ने केही तरिकाहरू :

१. अज्ञात नक्बरबाट कलहरू प्रति सावधानी अपनाउनुहोस् र आफ्नो व्यक्तिगत जानकारी कसैलाई पनि साभ्ना नगर्नुहोस् ।

२. आफ्नो सामाजिक सञ्जाल खाताहरूको गोपनीयता

सम्बन्धी सेटिङहरू बलियो गर्नुहोस् ।

३. कुनै पनि शंकास्पद कल वा सन्देशहरूलाई बेवास्ता गर्नुहोस् र तुरुन्तै रिपोर्ट गर्नुहोस् । अर्थात् त्यसको जाँच गर्नुहोस् ।

४. आफ्नो बैंक र अन्य महत्त्वपूर्ण खाताहरूको लागि दुई-कारक प्रमाणीकरण प्रयोग गर्नुहोस् ।

५. आफ्नो आवाजका नमुनाहरू अनलाइनमा सेयर नगर्नुहोस् ।

६. पैसाको कुरा आउँदा आवाज जतिसुकै मिल्दोजुल्दो किन नहोस्, तपाईंले कुरा गरिरहनुभएको व्यक्ति तपाईंलाई चिन्नुहुन्छ कि हुन्न भनेर प्रमाणित

७. जब कसैले भन्छ कि

उसको फोन स्विच अफ छ वा बिग्रिएको छ र त्यसैले ऊ अरू कसैको फोनमा कुरा गरिरहेको छ । यदि उसलाई पैसा चाहिन्छ भने तुरुन्तै फोन काट्नुहोस् र चिनेको कसैलाई फोन गर्नुहोस् ।

८. कुराकानीको क्रममा, तपाईं र तपाईंको परिचितलाई मात्र थाहा भएका कुराहरूको बारेमा कुरा गर्नुहोस्।

९. एआईले तपाईंले चिन्ने व्यक्तिको आवाजको नक्कल गर्न सक्छ, तर तपाईंले कुराकानीको क्रममा केही शब्दहरूको उच्चारण र स्वरबाट तिनीहरूलाई बुझ्न सक्नुहुन्छ ।

सूचना

सडक हामी सबैको साभ्ना सम्पत्ति हो । सडक निर्माणमा तपाईं हाम्रो ठूलो धनराशी खर्च भएको हुन्छ । त्यसैले यसको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन गर्नु हामी सबैको दायित्व हो । निर्माण भैसकेको सडकका विभिन्न खण्डमा अनाधिकृत रूपमा सडक सिमा अतिक्रमण गरी घरटहरा निर्माण गर्ने, होडिङ्ग बोर्ड राख्ने, सडकमा सामाग्री थुपार्ने, सवारी साधन धुने-पखाल्ने, पार्किङ गर्ने, सडकको नाली पुरी बाटो बनाउने तथा नालीमा ढल मिसाउने एवं फोहरमैला फाल्नेजस्ता कार्यका कारण सडक संरचना, सवारी आवागमन तथा वरीपरिको वातावरणमा समेत प्रतिकुल असर पर्ने हुनाले उपरोक्त कुनै पनि क्रियाकलापहरू नगर्न नगराउन हुन सम्बन्धित सबैसँग यस डिभिजन सडक कार्यालय हार्दिक अनुरोध गर्दछ ।

डिभिजन प्रमुख

डिभिजन सडक कार्यालय

कटुञ्जे, भक्तपुर

थिति टाइम्स साप्ताहिक

– छिमेकी तथा आफना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

- प्रेमचन्द

सम्पादकीय

सामाजिक सञ्जालको प्रयोग घृणा र द्वेष फैलाउने माध्यम नबनोस् !

वर्तमान समय सूचनाको लागि सामाजिक सञ्जालको प्रयोग बढ्दो क्रममा रहेको छ । यसले सामाजिक रुपमा व्यापकता पनि पाउदै गएको छ । तर यही सूचनाको माध्यम मानव जीवनको लागि बरदान र अभिशाप दुवै भएको छ । हामीले सानैमा विज्ञान र प्रविधिलाई मानव जीवनको लागि बरदान र अभिशापको रुपमा ग्रहण गर्दै आएको विषय पनि हो ।

एकातर्फ सामाजिक संजाल सूचना प्रवाहको लागि अपरिहार्य माध्यम बनेको छ भने यही माध्यम समाजमा भ्रम छर्ने माध्यमको रुपमा विकसित हुँदै गएको अवस्था छ । जसको कारण मानिसमा सजग र इमानदार नहुने प्रवृत्ति हाबी हुँदै गएको छ । प्रविधिको विकाससँगै पहुँच पनि व्यापक भएकाले सामाजिक सञ्जालको प्रयोगमा पनि नकारात्मक प्रवृत्ति बढेको हो ।

हुन त कुनै पनि माध्यमका प्रयोगकर्ताले समाजको अहित नहुनेगरी अभ्यास गर्नुपर्ने सर्त स्वीकार गरेका हुन्छन् । तर, समाजमा घृणा र द्वेष फैलाउनैका लागि सञ्जालका विभिन्न माध्यमको दुरुपयोग भएरहेको छ । केही समय अगाडि भारतको कश्मीर प्रान्त स्थित पलगाममा आतङ्ककारीद्वारा २६ जनाको हत्या गरिएपछि भएको भारतको ‘कारबाही’ र पाकिस्तानी प्रत्युत्तरको क्रम बढेर पूर्ण युद्धको स्थितमा पुगेको थियो । युद्धले नेपालमा पनि पार्न सक्थ्यो । भारत-पाकिस्तानबीच द्वन्द्वबाट विशेषगरी विद्यार्थीहरू जोखिम बढेको थियो । जसमा नेपालीहरूले चलाएका सामाजिक सञ्जालमा भने घृणा र द्वेष फैलाउने सामग्री बढी सम्प्रेषण गरिएको देखिन्छ ।

यस्तै केही समय पहिले नेपालकै भक्तपुर जिल्लाको समुदायस्तरमा उत्पादन हुने र विश्वमै ख्याती कमाएको जुजु धौका सम्बन्धमा सरकारी नियमनकारी संस्थाबाट अनुगमनको क्रममा केही कैफियत फेला पारेको घटनालाई सामाजिक सञ्जालबाट समुदायकै बदनाम गराउने र स्थानीय उत्पादनको रुपमा नेवा: समुदायले पुर्खाका पालादेखि चलाउँदै आएको पेशालाई धरापमा पार्न कै लागि सामाजिक सञ्जाल मार्फत समुदायकै पेशा र बिश्वमै ब्राण्डको रुपमा स्थापित खाद्य सामाग्री प्रति घृणा र द्वेष फैलाउने चेष्टा भएको देखियो । जसलाई चिर्न राज्य पनि सावधान हुनुपर्ने देखिएको छ । समाजमा विद्वेषको विष नफैलँदै प्रभावकारी निगरानी र नियमन जरुरी हुन्छ । तर सरकारी नियमनकारी निकायले समयमै सो सम्बन्धमा सत्य तथ्य विषय सार्वजनिक गर्दै प्रेस नोट जारी गरेपछि यो विषयले विराम पाएको छ । तर अझै पनि यो विषय सामाजिक संजालमा रहेकोले धेरै मानिसमा भ्रम सिर्जना गर्ने खतरा भने कायम रहेको छ । तसर्थ यस्ता क्रियाकलाप राख्नकै लागि विद्युतीय अपराधलाई नियन्त्रण गर्न बर्तमानमा अत्यावश्यक भईसकेको छ । साथै सामाजिक सञ्जालको प्रयोगकर्ताले पनि कुनै पनि समाचार घटना बास्तविकतामा नै घटेको हो वा होइन जाँच गरी मात्र सामाजिक सञ्जालमा साभ्ना गर्नुपर्ने दायित्व हो । नकि भाइरल बन्ने र भ्युजकै लागि सामाजिक सञ्जाल प्रयोग गर्ने विरुद्ध राज्य कठोर बन्ने पर्दछ ।

तसर्थ, सामाजिक सञ्जालका प्रयोगकर्ताहरू स्वयं नै परिस्थितिको गम्भीरतालमई आत्मसात गर्दै आफ्नो दायित्वप्रति सजग हुनेछन् । राज्यले नियन्त्रण गर्नुपर्ने अवस्था आउन दिनेछैनन् ।

छापा पत्रकारिता: सम्भावना र रणनीति-३

● **रमेशकुमार बोहोरा**

आफ्नो मोबाइलमा आउने नाटकीय शीर्षक, छोटो भिडियो क्लिप वा आकर्षक फोटोसहितको समाचारले धेरैलाई आकर्षित गरेको छ । छापा पत्रिकाको लामो लेख वा विश्लेषणात्मक सामग्री पढ्न अहिलेका धेरै पाठकहरूमा धैर्यता घटिरहेको देखिन्छ ।

नयाँ पत्रकारिता शैली र छापा पत्रकारिताको संघर्ष डिजिटल मिडियाले छोटो, सरल र आकर्षक सामग्री प्रस्तुत गर्न थालेको छ । “जम्बमप्तिभ-मचष्बभल वयगचलवष्कि” अर्थात् शीर्षक केन्द्रित पत्रकारिता हाबी हुँदै गएको छ ।

छापा पत्रिकामा गहिरो विश्लेषण, पूर्ण रिपोर्ट र तथ्यांकसहितको सामग्री दिइए पनि तत्कालको जमानामा त्यो शैली सुस्तजस्तो देखिन थालेको छ । छापा पत्रिकाले आफ्नो गहिराइ र विश्वसनीयता कायम राख्न संघर्ष गरिरहेको छ, तर डिजिटल गतिशीलताले पाठकको रुचि फेरिएको छ ।

आर्थिक दबाव र विज्ञापन बजारमा ह्रास विज्ञापनदाताहरू पनि डिजिटल माध्यमतिर सर्न थाले । कम लागतमा धेरै मान्छेसम्म पुग्न सकिने भएकाले कम्पनीहरूले अब अनलाइन विज्ञापनलाई प्राथमिकता दिन थालेका छन् । छापा पत्रिकाले बाँच्नका लागि विज्ञापनमा निर्भर रहने हुँदा यसले ठूलो आर्थिक संकट निम्त्याएको छ । विज्ञापन आम्दानी घटेपछि छापा पत्रिकाहरूले स्टाफ कटौती, पृष्ठ संख्या घटाउने, छाप्ने दिनहरू सीमित गर्ने जस्ता उपाय अपनाउन थालेका छन् । कतिपयले त छापा संस्करण बन्द गरेर केवल अनलाइनमा मात्र सेवा दिन थालेका उदाहरणहरू पनि देखिन्छन् । यी सबै प्रविधि-केन्द्रित परिवर्तनहरूले गर्दा अहिले छापा पत्रकारिता अस्तित्व जोगाउन संघर्षमा उत्रिएको छ ।

छापा पत्रकारितामा आएको नयाँ अवसर र अनुकूलनको प्रयास यद्यपि प्रविधिको तीव्र विकासले छापा पत्रकारिता क्षेत्रलाई गम्भीर चुनौती दिएको छ, तर यसले केही नयाँ अवसरहरू पनि सिर्जना गरेको छ । परिवर्तनलाई आत्मसात् गर्दै धेरै छापा पत्रिकाहरूले आफूलाई नयाँ समयअनुसार ढाल्ने प्रयास गरेका छन् । छापा पत्रकारिता अब केवल कागजमा मात्र सीमित नभई डिजिटल प्लेटफर्महरूमार्फत पनि आफ्नो उपस्थिति बलियो बनाउने दिशामा अघि बढेको छ ।

डिजिटल संस्करण (डि-उबउभच) को विकास छापा पत्रिकाले आफ्नो डिजिटल रूपान्तरण सुरु गरेका छन् ।

अहिले छापा पत्रिकाले आफ्नो ‘ई-पेपर’ संस्करण सञ्चालन गरेका छन्, जहाँ पाठकले मोबाइल, ट्याब्लेट वा कम्प्युटरबाट छापा संस्करण जस्तै पूरा पत्रिका पढ्न सक्छन् । यसले विदेशमा रहेका नेपाली, व्यस्त जीवनशैली भएका पाठकहरू र

चुनौती दिएको यथार्थ नकार्न सकिँदैन । तर, चुनौतीसँगै भविष्यका लागि थुप्रै सम्भावनाहरू पनि रहेका छन् । सस्तो, छिटो र सर्वसुलभ सूचना प्रवाहको युगमा पनि गहिरो, सुसंगठित र विश्वासिलो सूचना प्रदान गर्ने छापा पत्रकारिताको महत्व कायम रहन सक्छ, यदि केही रणनीतिक सुधारहरू अपनाइए भने ।

१. गहिरो पत्रकारितामा ध्यान केन्द्रित गर्नु त त क ा ल क ा े समाचारभन्दा पनि छापा पत्रिकाले दीर्घ विश्लेषणात्मक रिपोर्टिङ, अनुसन्धानमूलक पत्रकारिता, तथ्यमा आधारित विशेष फिचरहरू उत्पादनमा जोड दिनु पर्छ । अनलाइनमा पाइने सतही सूचना भन्दा फरक, विश्वसनीय र गहिरो सामग्रीले मात्र पाठकको आकर्षण पुनः प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

२. गुणस्तरीय सामग्रीमा लगानी बढाउनु सस्तो र चटपटे समाचारले अस्थायी ध्यान त तान्न सक्छ तर दीर्घकालीन पाठक बिस्तारका लागि सामग्रीको गुणस्तर महत्वपूर्ण हुन्छ । सम्पादकीय स्वतन्त्रता, भाषाको सौन्दर्य, तथ्यमा आधारित समाचार र विविधतापूर्ण विचार विमर्शलाई बढावा दिनु जरुरी छ ।

३. डिजिटलसँग सहअस्तित्व विकास गर्नु छापा र डिजिटललाई प्रतिस्पर्धी होइन, पूरकका रूपमा हेर्नु पर्छ । छापा संस्करणले गहिरो सामग्री दिनु, डिजिटल प्लेटफर्मले ताजा अपडेट र अन्तरक्रियात्मक सेवा दिनु – यस्तो सहअस्तित्वले दुवै माध्यमलाई सशक्त बनाउन सक्छ । ई-पेपर, मोबाइल एप, सामाजिक सञ्जालबाट पाठकसँग नियमित सम्पर्क बढाउनु अत्यावश्यक हुन्छ ।

४. लक्षित पाठक वर्ग निर्माण गर्नु सबैका लागि समाचार उत्पादन गर्ने रणनीति अब सफल छैन । छापा पत्रिकाले विशेष लक्षित समूह (जस्तै, शिक्षित युवा, सरकारी कर्मचारी, व्यवसायी, बौद्धिक वर्ग) पहिचान गरी तिनका चासोका विषयमा सामग्री उत्पादन गर्नुपर्छ । विशेष क्षेत्रका लागि विशेष संस्करण (जस्तै, आर्थिक समाचार, अन्तर िष्ट्रिय सम्बन्ध, विज्ञान र प्रविधि, शिक्षा इत्यादि) विकास गर्न सकिन्छ ।

५. नयाँ आयस्रोतको खोजी अब छापाले विज्ञापनमा मात्रै निर्भर रहने मोडेल असफल भइसकेको छ । त्यसैले सदस्यता शुल्क, प्रिमियम कन्टेन्ट सेवा, विशेष रिपोर्टको विक्री, अनलाइन-अफलाइन तालमेल कार्यक्रमहरू, ब्रान्डेड इभेन्टहरू, विशेष पुस्तक प्रकाशन जस्ता माध्यमबाट नयाँ आर्थिक मोडल निर्माण गर्नु जरुरी छ ।

६. पाठकसँग प्रत्यक्ष संवाद र सम्बन्ध बिस्तार छापा पत्रिकाले आफ्नो पाठक समुदायसँग सक्रिय संवाद कायम गर्नुपर्छ । पाठकको सुझाव, प्रतिक्रिया र मागलाई सुन्ने र सम्बोधन गर्ने संस्कार

विकास गर्दा पाठकसँग गहिरो सम्बन्ध बल्नेछ । नयाँ प्रविधिको प्रयोग गरेर प्रत्यक्ष संवाद कार्यक्रम, अनलाइन फोरम र पाठक मञ्चहरू सञ्चालन गर्न सकिन्छ ।

७. क्षेत्रीय र भाषागत विविधताको उपयोग नेपाली समाज विविधतायुक्त छ – जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक विविधता छापा पत्रिकाले क्षेत्रीय भाषा, संस्कृतिलाई सम्बोधन गर्ने र ग्रामीण भेगसम्म पनि पुग्ने विशेष संस्करण निकालेर नयाँ पाठक समूह सिर्जना गर्न सक्छ । यसो गर्दा राष्ट्रिय स्तरमा आफ्नो पहुँच फैलाउन सकिन्छ ।

८. निष्ठा, पारदर्शिता र जिम्मेवारीलाई प्राथमिकता मिडियामाथि बढ्दो अविश्वासको वातावरणमा छापा पत्रिकाले आफ्नो निष्ठा, पारदर्शिता र सामाजिक जिम्मेवारीलाई पहिलो प्राथमिकता दिनैपर्छ । निरपेक्षता, निष्पक्षता र जनहितका पक्षमा नडगमगाई उभिन सके मात्र पाठकको हराउँदै गएको विश्वास पुनःस्थापित गर्न सकिन्छ ।

त्यसैले समय र प्रविधिको गतिशील यात्राले हरेक क्षेत्रलाई जस्तै सञ्चार माध्यमलाई पनि गहिरो प्रभाव पारेको छ । नेपालमा २०४६ सालको जनआन्दोलनपछि छापा पत्रकारिताको पुनर्जागरण भएको थियो । त्यसयता थुप्रै आरोह-अवरोह पार गर्दै छापा पत्रकारिता अगाडि बढ्यो । तर पछिल्लो प्रविधि विस्फोट र डिजिटल मिडियाको वर्चस्वसँगै यसको अस्तित्व नै संकटमा परेको छ । अनलाइन पोर्टलहरू, सामाजिक सञ्जाल र मोबाइल पत्रकारिताले सूचना उपभोगको शैलीलाई क्रान्तिकारी ढंगले परिवर्तन गरेका छन् । छापा पत्रकारिताले समयमै आफूलाई परिमार्जन नगर्दा पाठक संख्या घटेको र आर्थिक दबाव बढेको देखिन्छ । यद्यपि, यो परिवर्तनलाई अवसरका रूपमा लिन सक्ने हो भने छापा पत्रकारिताका लागि भविष्य अझै सम्भावनापूर्ण छ ।

गहिरो अनुसन्धानमूलक पत्रकारिता, तथ्यमा आधारित विशेष सामग्री, विश्लेषणात्मक रिपोर्ट र समाजमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउने धारिलो भूमिका आज पनि छापा पत्रिकाको बलियो पक्ष हो । डिजिटल प्रविधिसँग सहअस्तित्व विकास गर्दै गुणस्तरीय सामग्री उत्पादन, लक्षित पाठक सिर्जना र नयाँ व्यवसायिक मोडेलको खोजी गरेर छापा पत्रकारिता पुनः उत्कर्षमा पुग्न सक्छ । विश्वसनीयता, पारदर्शिता र निष्ठा जस्ता मूल्यमान्यतामा आधारित भएर छापा पत्रकारिता अघि बढेमा प्रविधिको लहरसँग जुध्दै पनि आफ्नो गरिमा जोगाउन सक्छ । कागजमा मात्रै होइन, डिजिटल स्पेसमा पनि आफूलाई प्रभावकारी बनाउँदै, सत्य र सूचनाको सेतु बन्ने चुनौती स्वीकार्न छापा पत्रकारिता तयार हुनैपर्छ ।

(लेखक वोहोरा अर्थ सवाल साप्ताहिकका सम्पादक तथा नेपाल पत्रकार महासंघ काठमाडौँ शाखाका सचिव हुन्)

प्रकृतिको दोहन जोकोही सच्चा नेपालीको मन कटक्क खान्छ.....

भक्तपुर । सूर्यविनायक नगरपालिका-९ काँकाबारी रातोमाटेको कहाली लाग्दो अग्लो घिसिङ डाँडा । डाँडासँगै जोडिएका भूपक्कै हरिया सामुदायिक वन । एक महिना अगाडिसम्म सानो बस्ती देखिन्थो तर अहिले जङ्गलको मुहानबाट स्थानीयले खानेपानीका लागि ल्याएका धारा, हरिया जङ्गल उराठ देखिन थालेका छन् ।

यहाँको दृश्य देख्दा त्यहाँ पुग्ने जोकोही सच्चा नेपालीको मन कटक्क खान्छ । तर एक महिनादेखि दुई दर्जन डोजरले यहाँको प्रकृति दोहोन गरिँदा नजिकैको स्थानीय सरकारदेखि, डिभिजन वन कार्यालय र जिल्लाका सबै सरोकारवाला निकाय बेखबर भै भए । जैविक विविधता र प्रकृतिमाथि दोहोन भइरह्यो ।

यतिखेर यहाँको करिब चार सय ५० रोपनी ठारो भीर डोजरले कटान गरी उजाड बनाएको छ । निक भुजिकिक हाउजिङ प्रालिले जग्गा खण्डिकरण गरी आवास निर्माणका लागि भन्दै स्थानीय लामा बस्तीका बासिन्दासँग खरिद गरेको जग्गामा डोजर मात्रै चलाएन यहाँको प्रकृति, कुलो, सार्वजनिक बाटो, सानो लामा बस्ती, सार्वजनिक जग्गा र वन क्षेत्रसमेत मासेको छ ।

स्थानीयले गुनासो गरेसँगै भक्तपुरका प्रमुख जिल्ला अधिकारी गोपालप्रसाद अर्यालको नेतृत्वमा जिल्ला प्रहरी परिसर भक्तपुरका प्रहरी उपरीक्षक, सशस्त्र प्रहरी गण दुवाकोटका प्रहरी उपरीक्षक, नापी कार्यालय, उपत्यका विकास प्राधिकरण भक्तपुर शाखा, डिभिजन वन कार्यालय, सूर्यविनायक नगरपालिकाका प्रशासकीय प्रमुख, वडा अध्यक्ष र पत्रकारको टोलीसहित स्थलगत अनुगमन गरेको छ ।

प्रजिअ अर्यालले भने, “यहाँ प्रक्रिया पूरा गरेर काम गरेको देखिएन, सम्बन्धित निकायसँग अनुमति नलिइ नआधिकृत रूपमा डोजर चलाएको पाइयो । त्यसैले सार्वजनिक जग्गा, वन क्षेत्र कति अतिक्रमण भएका छन्, सबैको आधिकारिक प्रतिवेदन तयार पार्नेछौं । गैरकानुनी भए हामी कारबाही गर्छौं । प्रक्रिया पूरा गरेर नआएसम्मका लागि आजैदेखि यहाँ

एआइले नर्सिङलाई प्रतिस्थापन गर्न सक्दैन

काठमाडौं । अवको केही वर्षमा एआईले इन्जिनियरिङ र मेडिकल क्षेत्रका जनशक्तिलाई प्रतिस्थापन गर्ने हल्ला चलिरहेको अवस्थामा विज्ञान र प्रविधिले पछिल्लो समय विकास गरेको एआईले अन्य पेशालाई असर गरेपनि नर्सिङ पेशालाई कुनै असर गर्न नसक्ने नेपाल मेडिकल कलेजकी प्रबन्ध निर्देशक डाक्टर साविहा यासमिनले बताएको छ । आइतबार अन्तर्राष्ट्रिय नर्सिङ दिवसको पूर्वसन्ध्यामा आयोजित कार्यक्रममा बोल्दै कलेजकी प्रबन्ध निर्देशक डा. यासमिनले स्वास्थ्य सेवा क्षेत्रको मेरुदण्डका रूपमा रहेको नर्सिङ पेशाको विकल्प नै नरहेको जिकीर गरे ।

‘विरामीको सेवा र उपचारमा नर्सहरूको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । कुनैपनि स्वास्थ्य सेवाको म्यानेजमेन्ट सिस्टममा नर्सहरू पदा पछाडीका हिरो हुन । विरामीलाई यतिधेरै केयर गरिदिनुहुन्छ कि तपाईंहरूको ठाउँ कुनै डाक्टरहरू लिन सक्दैनन् । एआइले पनि तपाईंहरूको करुणा, माया र हेल्थ केयरलाई रिप्लेस गर्न सक्दैन । डाक्टरहरूको त्यति खोजी हुँदैन जति नर्सहरूको हुन्छ । नर्सहरूले विरामीको लागि गर्ने स्वास्थ्य सेवा अदभुत रहेको भन्दै उनले भने । डा. यासमिनले नर्सहरूलाई आमाको संज्ञा दिँदै विरामीको स्वास्थ्य हेरचाहमा नर्सहरूले गरेको योगदानलाई प्रत्येक विरामीहरूले धन्यवाद दिनुपर्ने पनि बताए । ‘नर्सहरूको काममा कसैसँग तुलना हुन सक्दैन । विरामीले डाक्टरलाई जसरी धन्यवाद भनेर जानुहुन्छ, त्यसरी नै नर्सहरूलाई पनि भन्नुपर्छ ।’

प्रबन्ध निर्देशक डा. यासमिनले हेल्थ केयर सिस्टममा डाक्टरहरू मस्तिष्क भए नर्सहरू मुटु रहेको जिकीर गरे । ८० प्रतिशत विरामीहरू नर्सहरूको स्याहारका कारण निको भएर घर जान सकेको बताउँदै जुनदिन नर्स हुँदैनन् त्यही दिन हेल्थकेयर सिस्टम विश्वबाट कोल्याप्स हुने उनको दावी छ । ‘८० प्रतिशत विरामीहरू तपाईंहरूका कारण घर गइरहनु भएको छ । जुनदिन नर्सहरू हुनुहुन्न त्यो दिन विश्वभरबाट हेल्थकेयर सिस्टम कोल्याप्स हुन्छ ।’ नेपाल मेडिकल कलेज नर्सिङ सेवालाले सबल, प्रभावकारी बनाउन सदैव सकारात्मक रहेको बताए । कलेजले नर्सहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नका लागि समयसमयमा तालिमहरू दिने गरेकोसमेत जानकारी दिए । कार्यक्रममा बोल्दै कलेजका प्रिन्सिपल प्रा.डा. मोदनाथ मरहठ्ठाले प्रत्येक नर्सहरूले आफुलाई फ्लोरेन्स नाइट्ङ्गल बनाउन प्रेरित हुनुपर्ने बताए । फ्लोरेन्स नाइट्ङ्गलले विश्वकै स्वास्थ्य क्षेत्रमा क्रान्ति गरेको स्मरण गर्दै आइसियूको सुरुवात पनि फ्लोरेन्स नाइट्ङ्गलकै अवधारणा रहेको चर्चा गरे । कलेजको स्वास्थ्य सेवामा नर्सहरूले पुर्याएको योगदानको प्रसंशा गर्दै प्रा.डा. मरहठ्ठाले नर्सहरूको पेशागत हित र व्यवसायिक दक्षता अभिवृद्धिमा कलेज सदैव प्रतिबद्ध रहेको उल्लेख गरे ।

कलेजका अस्पताल निर्देशक प्रा.डा.निलमणी उपाध्यायले नर्सहरूप्रति समर्पित कविता वाचन गर्दै नर्सहरूले विरामीको उपचार र स्याहारमा पुर्याएको योगदानको स्मरण गरे । कलेजकी मेटोन नविना सिंहले

काम अगाडि बहाउन पाइँदैन ।”

काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरण भक्तपुर शाखाका प्रमुख सफल श्रेष्ठले ५० रोपनीभन्दा माथिको जग्गा प्लानिङका लागि प्राधिकरणको केन्द्रीय कार्यालयसँग अनुमति लिनुपर्ने भएकाले यसवारेमा जिल्ला कार्यालयलाई कुनै जानकारी नभएको बताउनुभयो । डिभिजन वन कार्यालयका कर्मचारी दिनेश थापामगरले नापी कार्यालयको टोली बोलाएर वन क्षेत्र छुट्याएर किला ठोके पनि करिब १९ रोपनी वन क्षेत्रफलमा डोजर चलाएको बताउँदै यहाँको सल्लाको रूख कटान भएको बताए ।

काँकबारी भित्री सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष रामकृष्ण तामाङले सामुदायिक वनको करिब १९ रोपनी क्षेत्रफलमा रहेको वुट्यान र सल्लाका रूख कटान भएको बताउँदै यहाँबाट गद्दी जाने पदमार्ग, घाँस दाउरा गर्न जाने बाटो, कुलो र पानीको पाइप मासिएको बताए ।

नापी कार्यालयका सर्वेक्षक राजीव श्रेष्ठले नापी कार्यालय सिमाङ्गनसम्म गरिदिने बताउँदै भूउपयोग नियमावली बर्मोजिम कित्ताकाट गरेर राजीनामा लिखित गरी मालपोतबाट आएपछि मात्रै नापीले काम गर्ने बताए ।

सङ्घर्ष समिति अध्यक्ष स्थानीयले प्रेमबहादुर तामाङ, उपाध्यक्ष एकराज तामाङ, सचिव सुनिल तामाङ डोङलगायतले एक महिनासम्म डोजर चलेर प्रकृति विनाश भइरहँदा पनि सरोकारवाला मौन बस्नुको रहस्य खोज्नुपर्ने बताए ।

समितिका अध्यक्ष तामाङले यहाँका करिब ६० घरधुरीले प्रयोग गर्दै आएको खानेपानी बन्द भएको, २० रोपनीभन्दा बढी वन तथा सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमणमा परेको बताए ।

हाउजिङ कम्पनीका अध्यक्ष पूर्णबहादुर लिम्बूले भने कम्पनीमाथि लागेको आरोप निराधार भएको दावी गरे । उनले प्रेस विज्ञप्ति नै जारी गर्दै वडा कार्यालयबाट सिफारिस प्राप्त भई नगरपालिकामा फाइल पेस गरी नगरपालिकाबाट निर्णयको अन्तिम चरणमा रहेको, आवश्यक वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रक्रिया पूरा गरी सम्बन्धित सरकारी निकायबाट स्वीकृति प्राप्त गरिसकिएको दावी गरे ।

माटोको गुणस्तर परीक्षण गरिएको, खहरे खोल्सीहरूको हकमा पानीको बहावमापन तयार गरिएको, आयोजना क्षेत्रभित्र पर्ने सरकारी जग्गा, गोरेटो, कुलो खोल्सीको हकमा उपत्यका विकास प्राधिकरणको नियमअनुसार नै सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरिने, प्राधिकरणबाट निर्णय प्रक्रियाको चरणमा रहेको बताए ।

सरकारले नर्सिङ शिक्षाको विकास, विस्तार र प्रवर्द्धनमा काम गर्नुपर्ने बताए । विश्वभर नर्सहरूको माग भइरहेको बेला सरकारले नर्सिङ कलेज बन्द गर्दा दक्ष जनशक्ति अभाव भइरहेको जनाउँदै बन्द भएका कलेज खोल्नुपर्ने उनको धारणा थियो । मेट्रोन सिंहले नर्सिङ पेशा व्यवसायिक भन्दा पनि मानव सेवाभाव भएको बताए ।

कार्यक्रममा नेपाल मेडिकल कलेजका विगत १५ वर्षदेखि कार्यरत २९ जना नर्सहरूलाई सम्मान समेत गरिएको थियो । अन्तर्राष्ट्रिय नर्सिङ डेकै अवसरमा कलेजका कार्यरत नर्सहरूले आकर्षक नृत्यसँगै गीतसमेत प्रस्तुत गरेका थिए भने नाटक मार्फत नर्सिङ केयरकी जन्मदाता फ्लोरेन्स नाइट्ङ्गलको जीवनी प्रस्तुत गरेका थिए । साथै, कलेजमा उपचाररत करिब २ सय विरामीहरूलाई फलफुल समेत वितरण गरिएको छ ।

आधुनिक चिकित्सा पद्धतिमा अभूतपूर्व योगदान गर्ने फ्लोरेन्स नाइट्ङ्गेलको जन्म १२ मे १८२० मा भएको थियो । उनलाई आधुनिक नर्सिङ आन्दोलनको जन्मदाता मानिन्छ । दया र सेवाकी प्रतिमूर्ति नाइट्ङ्गेललाई ‘द लेडी विद द ल्याम्प’ (बत्ती लिएकी केटी) भनेर विश्वभर सम्मान गरिन्छ । अन्तर्राष्ट्रिय नर्स परिषद्ले यो वर्ष ‘हाम्रा नर्सहरू, हाम्रा भविष्य, नर्सहरूको हेरचाहले अर्थतन्त्रलाई सुदृढ बनाउँछ’ भन्ने नाराका साथ अन्तर्राष्ट्रिय नर्सिङ दिवस मनाउँदैछ ।

सुगर निको पार्न जामुन अचुक औषधि !

एजेन्सी । गर्मीमा मधुमेह रोगीका लागि निकै फाइदाजनक एक फलका बारेमा हामी बताउँछौं, जसको नाम हो जामुन ।

कालो जामुन मधुमेह रोगीका लागि औषधि भन्दा कम छैन, जामुनलाई आयुर्वेदमा निकै फाइदाजनक मानिन्छ । जामुन विशेषगरी मधुमेह नियन्त्रणमा प्रभावकारी मानिँदै आएको छ ।

जामुनले रगतमा चिनीको मात्रा कम गर्न मद्दत गर्छ। यस बाहेक जामुन पेट र पाचन सुधार गर्न पनि प्रभावकारी साबित हुन्छ। जामुन खानु दाँत, आँखा, अनुहार, मिर्गौलाको पत्थरी र कलेजोका लागि पनि फाइदाजनक हुन्छ । चिनीमा भिटामिन र फाइबरले भरिपूर्ण जामुन कसरी प्रयोग गर्ने भन्ने बारेमा विस्तृतमा जानौं।

आचार्य बालकृष्णका अनुसार जामुनको सेवन मधुमेहका विरामीका लागि निकै फाइदाजनक हुन्छ । आयुर्वेदमा जामुनको फल, बीउ र पातहरू प्रयोग गरिन्छ। मधुमेहका विरामीले जामुन कसरी प्रयोग गर्ने भन्ने उपाय हामी सिकाउँछौं ।

पहिलो विधि: जामुनको दानालाई पिसेर धुलो बनाउने । अब एक भाग जामुन (ब्याकवेरी) सीड पाउडर, एक भाग शुन्धी पाउडर र दुई भाग गुडमार जडीबुटी मिलाउनु होस्। सबै सामग्रीलाई पिसेर पाउडर बनाउनु होस् र छान्नुहोस्। यस पाउडरलाई एलोभेराको जुसमा मिसाएर पिउनु होस्। यदि तपाईं चाहनुहुन्छ भने यसलाई चक्की बनाएर दिनको तीन पटक खानुहोस्। यसले चिनी नियन्त्रण गर्न मद्दत गर्नेछ।

दोस्रो विधि: करिब १०० ग्राम जामुनको जरा लिनुहोस् र यसलाई राम्ररी सफा गर्नुहोस्। अब यसमा अलिकति पानी हालेर पिस्नु होस् । २० ग्राम चिनी मिठाईमा मिसाएर मिश्रण खानुहोस्। यो धुलो विहान वेलुका खाँदा मधुमेहमा फाइदा हुन्छ ।

तेस्रो विधि: २५० ग्राम पाकेको जामुन र आधा लिटर उमालेको पानीमा हाल्नुहोस्। केही समय उमालेपछि पानी अलिकति चिसो भएपछि जामुनलाई पिसेर छान्नुहोस् । अब यो पानी दिनमा ३ पटक पिउनुहोस् । यसले चिनी नियन्त्रण गर्न मद्दत गर्नेछ।

चौथो विधि: जामुनको बोट्रा पनि चिनी कम गर्न प्रयोग गरिन्छ। यसका लागि जामुनको बोट्रालाई पिसेर खरानीमा परिणत गर्नुहोस् । ६५० मिलीग्राम देखि २ ग्रामको मात्राको खरानी दैनिक उपभोग गर्नुहोस्। यसले मधुमेह हुनबाट कम गर्न मद्दत गर्नेछ।

मौसमी फल भएको कारण यो सधैं पाउन सकिँदैन । तर यसको बियाको प्रयोग तपाईंले सधैं गर्न सक्नु हुनेछ । जसको प्रयोगले तपाईंको मधुमेह पूर्ण रूपमा नियन्त्रणमा आउन सक्ने छ । आयुर्वेदमा जामुनको बियालाई कयौं औषधीको रूपमा प्रयोग गरिएको पाइन्छ । जसमध्ये एक मधुमेहको उपचार पनि हो ।

माटोको भाँडोमा पकाएको खाना कतिको स्वस्थकर ?

एजेन्सी । माटोको भाँडामा खाना खानु एकदमै राम्रो मानिन्छ । माटोको भाँडामा खानेकुराको पोषक तत्त्व कति पनि नष्ट हुँदैन ।

माटोको भाँडामा खाना पकाउँदा पोषक तत्त्व मिल्छ । दूध वा दूधबाट बनेको उत्पादन राख्न र खानका लागि त माटोको भाँडा सर्वोत्तम नै हो ।

माटोको भाँडोमा खाना राख्दा फस्फोरस, क्याल्सियम, म्याग्नेसियम जस्ता खनिज शरीरमा पुग्छन् । जबकि अन्य गिलास, स्टिल वा आलुमिनियमका भाँडाहरूले त्यस्ता फाइदाहरू प्रदान गर्दैनन् । माटोमा पकाएर राखिएको खाना पेटका लागि विशेष फाइदाजनक हुन्छ । यसले ग्यास र अपचको समस्यामा आराम दिन्छ ।

माटोको भाँडोले कोलेस्ट्रॉल घटाउन पनि केही हदसम्म मद्दत गर्छ । माटोको भाँडोमा बढी तेल भएको खानेकुरा राख्दा त्यसले केही हदसम्म तेल सोस्ने विज्ञहरू बताउँछन् । धेरै होइन, तर केही हदसम्म कोलेस्ट्रॉलको स्तर कम हुन्छ । यसबाहेक माटोको भाँडोमा पकाइएको खानामा पनि विशेष सुगन्ध र स्वाद हुन्छ ।

यदि तपाईं माटोको भाँडो प्रयोग गर्न चाहनुहुन्छ भने, त्यसपछि तिनीहरूलाई १५ देखि २० मिनेटको लागि पानीमा भिजाउनुहोस् । त्यसपछि यसलाई पानीले सफा गर्नुहोस् र त्यसपछि मात्र प्रयोग गर्नुहोस् ।

यसले गर्दा भाँडाकुँडाले खानामा प्रयोग हुने तेल र पानी तुरुन्तै सोस्दैन। यसलाई धुन कहिल्यै साबुन प्रयोग नगर्नुहोस्। यस्ता भाँडाहरू सफा गर्न तातो पानी प्रयोग गर्नु राम्रो मानिन्छ ।

युद्धमा सबैभन्दा पहिले सत्य मर्छ !

भारत-पाकिस्तान तनावमा मिडियाका लागि सत्यको कुनै अर्थ छैन ?

شاہجہاں احمد

कल्पना गर्नुहोस्, कति मूर्ख हुनुपर्छ
दुई आणविक शक्ति सम्पन्न देशबीच
युद्धको जयजयकार गर्न । तर भारत-
पाकिस्तान युद्धमा मिडिया सत्य भन्दा एक
अर्काको जयजयकारमा व्यस्त देखिन्छन् ।

युद्धमा सबैभन्दा पहिला मने कुरा हो- सत्य । भारतीय सञ्चारमाध्यम सत्य मान्न मात्रै सीमित छैन जस्तो देखिन्छन् । पछिल्ला केही दिनयता, युद्धमा उन्मत्त समाचार वाचक, सामाजिक सञ्जालका ट्रोल् र विश्लेषकबाट उत्साहित हुँदै, सत्यलाई कुल्चन, च्याप्न, टुक्रा पार्न, जलाउन र त्यसको खरानी हिन्द महासागरमा फ्याँक्नसम्म पुगेका छन् ।

यहाँनर ग्रीक नाटककार एस्क्युलस
(५२५-४२४ ई.पू.- ४५६-४५५ ई.पू.)
लाई सम्भन्नु उचित हुन्छ। उनी सम्भवतः
राज्यद्वारा फैल्याइने अफवाह र मुखमार्फत
फैलाइने प्रचारप्रति संकेत गरिरहेका थिए।
त्यो समय सरल थियो- राज्यले असत्य
फैलाएर पनि सजिलै उम्किन्थे। तर २१
औं शताब्दीमा, जहाँ सूचना सिमानाले
वर्गीयएको छैन, यस्तो भ्रूट फैलाउन
दस्साहस चाहिन्छ।

विकृत मेटाभस्म

पाँछिल्लो २४ घण्टामा भारतीय सञ्चार प्रणालीबाट आएको भूट अचम्म लाग्दो किसिमको थियो- कतिपय त पागलपनकै स्तरको । उदाहरणका लागि भारतीय सञ्चारमाध्यमले पाकिस्तानमा विहीवार र शुक्रवार राति यस्ता घटनाहरू भएको भन्दै प्रचार गरे ।

कराची बन्दरगाह भारतीय नौसैनाले
ध्वस्त पारेको समाचार (यथार्थमा होइन)
किनकि त्यहाँका छेउको रेस्टुरेन्टको
दैनिकीमा कुनै फरक परेको छैन ।)

आम....

आफूले अब आउने मंसीरमा सरकारको नेतृत्व देउवालाई सुम्पने अभिव्यक्ति दिएर उम्कने गरेको छन् भने देउवाको मौनताले कांग्रेसको लागि सरकार विरोधी मत बढ्दै गइरहेको छ । आम जनतामासमेत कांग्रेस प्रतिको विश्वास घट्दै गइरहेको अवस्था छ ।

यही अवस्थाको आंकलन गरेर नै नेता शेखर कोइरालाले शनिवार थारु संघको अधिवेशनलाई सम्बोधन गर्दै सरकारलाई पनि चलाउने गरी राजनीतिक संयन्त्र बनाइएको भन्दै त्यसलाई तोड्न आग्रह गरे । शेखरले सरकारको प्रत्यक्ष विरोध नगरे पनि प्रतिस्पर्धी एमालेसँगको सहकार्यले पार्टी नबन्ने बताए । अजले ‘हाम्रो प्रतिस्पर्धी पार्टी एमाले हो । ऊसँगै सहकार्य गरेर संगठन बन्दैन । गलतलाई गलत नभनी हामी अगाडि बढ्न सक्दैनौ,’ शेखरले भनेका थिए, ‘ अर्कातिर सत्तारूढ कांग्रेस र एमालेले सरकारबाहिरबाट संयन्त्र बनाएका छन् । लोकतान्त्रिक मुलुकमा संयन्त्रले सरकार चलाउने अभ्यास हुँदैन ।’ यसैले तल्लो तहसम्म बनाइएको यस्तो संयन्त्र खारेज गर्नुपर्ने मत शेखरले राखे ।

केन्द्रीय सरकारलाई सहजीकरण गर्ने उच्चस्तरीय राजनीतिक संयन्त्रमा बसेका महामन्त्री गगन थापा अहिले निष्क्रिय भइरहेका बेला शेखरले यस्तो बोलेका हुन् । महामन्त्री थापा पनि सरकारको कामलाई लिएर निकै असन्तुष्ट छन् । आफूहरूमा भएको जति छटपटाहट सरकारमा बसेकाहरूमा नभएको भन्दै थापाले प्रश्नैप्रश्नले गठबन्धन घेरिएको बताएका छन् । केही समय अगाडिसम्म थापाले सभापति र प्रधानमन्त्रीसँग ट्युनिङ मिलाएर काम गरेका थिए । तर, अहिले दुवैसँग पर्याप्त छलफल नगरी राजनीतिक संयन्त्रको बैठकमा समेत नजाने अडान लिएर बसेका छन् ।

‘प्रचण्डपछि ओली नेतृत्वको सरकारलाई सफल बनाउन महामन्त्रीले सबै प्रयत्न लगाउनुभयो ।तर, दुवै सरकारबाट अपेक्षित नतिजा नआएपछि नागरिकका प्रश्नले आफूलाई पनि लखेटेको महामन्त्रीको बुझाइ छ,’ उनीनिकट स्रोतले भन्यो, ‘यसैले प्रधानमन्त्रीको कामगराइसँग असन्तुष्ट देखिँदा उहाँको सम्बन्ध सभापतिसँग पनि बिग्रेकोजस्तो देखिन्छ ।’

सरकारमा बसेर नागरिकमा उत्साह जगाउन नसकिएको, अर्थतन्त्रलाई लयमा ल्याउने काम नभएको, संविधान संशोधनको काम नै नथालिएको भन्दै उनीहरूले पार्टी नेतृत्वलाई नै रक्षात्मक बनाउने अभिव्यक्ति दिइरहेका छन् । शिक्षक आन्दोलनलाई सम्बोधन गर्न एक महिना लगाएको, गभर्नर नियुक्तिमा किचलो बढेको भन्दै कांग्रेस नेताहरूले देउवामाथि दबाव बढाएका हुन् । गभर्नर नियुक्ति प्रक्रिया छिट्टै नटुंग्याए सरकारले थप दबावको सामना गर्नुपर्ने स्थिति आउने नेताहरू बताउँछन् ।

पार्टीभित्रैबाटै दबाव बढ्न र सरकारको विरोध धेरै हुन

थालेपछि कांग्रेस संसदीय दलको बैठकले शनिवार सरकारको नीति कार्यक्रमको पक्षमा खुलेर बोल्न निर्देशन नै दिनुपरेको थियो । ‘नीति कार्यक्रममा धेरै कुरा समेटिएका छन् । राष्ट्रिय आवश्यकताका सकारात्मक र रचनात्मक विषय छन् । यसैले सुझावसहित कार्यक्रमको पक्षमा बोल्ने र प्रस्तुत हुने निर्णय भएको छ,’ बैठकपछि प्रमुख सचेतक श्याम घिमिरेले भनेका थिए, ‘नीति कार्यक्रमलाई बजेटमार्फत कार्यान्वयनमा लाँदा नागरिकका अपेक्षा पूरा गर्नुपर्छ । विधेयक निर्माणमा सुस्तता छायो । यसैले संसद् र समितिमा कांग्रेसले निर्णायक भूमिका खेल्नुपर्छ भन्ने निष्कर्ष निकालेका छौं ।’

तर, संसदीय दलको बैठकमा सांसदहरूले गठबन्धन सरकारको अभ्यास प्रधानमन्त्रीले नगरेको र यसमा पार्टी सभापतिले कुनै कदम नचालेको भन्दै आलोचना गरे । ‘सबैभन्दा ठूलो पार्टी कांग्रेस सरकारमा छ । तर, शिक्षकले २ ९ दिन आन्दोलन गरेपछि बल्ल माग सम्बोधन हुने स्थिति बन्यो । गभर्नर नियुक्तिको प्रक्रिया उस्तै गरी अल्फाउने काम भएको छ । अरू नियुक्तिमा पनि कांग्रेस साक्षी बस्ने र प्रधानमन्त्रीले एकल निर्णय गर्ने स्थिति देखिएकोबारे सांसदहरूले कुरा उठाउनुभयो,’ सांसद प्रतिमा गौतमले भनिन्, ‘यसैले सरकारमा हुँदा यसलाई रचनात्मक बनाउन कांग्रेसले पर्याप्त छलफल र संवाद गरेर निकास निकाल्नुपर्छ, नागरिकलाई आशावादी बनाउनुपर्छ भन्ने धेरै सांसदको जोड थियो ।’

समर्थन र सपोर्ट गर्नुपर्ने नेता नै असहयोगी देखिएपछि देउवाले पनि केही दबाव महसुस गरेका छन् । पछिल्लो समय अरू नेताले वास्ता गर्न छाडेपछि सभापति देउवा, उपसभापति पूर्णबहादुर खड्का, परराष्ट्रमन्त्री आरजु राणा र गृहमन्त्री रमेश लेखकमात्रै सत्तारूढ दलकोजस्तो देखिएका छन् । उनीहरू मात्रै प्रधानमन्त्रीले बोलाएको छलफलमा जाने गरेका छन् । देउवा टीमकै नेताले समेत सरकारको प्रतिरक्षा गरिरहेका छैनन् ।

गभर्नरसहितका नियुक्तिको विषय सहजै नटुंगिँदा कांग्रेस सभापति देउवाले समेत खुलेर सरकारको वचाउ गरिरहेका छैनन् । यसअघि हरेकजसो कार्यक्रममा देउवाले ‘सत्ता समीकरण केही हुँदैन, ओलीजीप्रति विश्वास छ’ भन्न छुटाउने गरेका थिएनन् ।

तर, थाइल्यान्डबाट फर्किएपछि सरकारबारे छोटो प्रतिक्रिया दिएयता देउवासमेत सरकारकोविषयमा बोलेका छैनन् । पछिल्लो केही दिनयता देउवा पार्टीले राखेका थुप्रै कार्यक्रममा गएका छन् । तर, जुन विषयको कार्यक्रम हो त्यही विषयमा मात्रै अभिव्यक्ति दिइरहेका छन् । सरकार र समीकरणबारे देउवाले समेत सार्वजनिकरूपमा अस्वाभाविक मौनता साँधेका छन् । यसले भने सत्ता सहयात्री दल एमालेलाई भस्काएको छ ।

सभापति देउवानिकटका नेता ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्की केहीले सांकेतिक विरोध गरे पनि सभापति दबाबमा नरहेको बताउँछन् । ‘कांग्रेस प्रजातान्त्रिक

पार्टी हो, यहाँ बोल्न कुनै कुरा पनि वर्जित छैन । बलियो सरकार भएकाले जनताको धेरै अपेक्षा हुने, तर काम कम हुँदा असन्तुष्टि बढ्नु स्वाभाविक नै हो,’ कार्कीले भने, ‘यो सरकारको ठाउँमा अर्को भएको थियो भने पनि हुने यस्तै हो । यसैले नेतृत्वलाई मात्रै लखेट्ने शैलीले हामी रचनात्मक बन्दैनौं । केही नेताको विरोधलाई संस्थागत विरोध भनेर सामान्यीकरण गर्नुहुँदैन ।’

मध्यपुर...

भूमिका निभाएका थिए । कुमारी मन्दिर परिसरमा पुगेर टोलीमा सहभागी चित्रकारहरूले थिमिको सांस्कृतिक दृश्यलाई क्यानभासमा उतारेका थिए भने साहित्यकारहरूले कविता कोरेका थिए ।

जेषुम यात्राकी परिकल्पनाकार एवं संयोजक कवि तथा बुढानिलकण्ठ नगरपालिकाकी नगर उपप्रमुख अनिता लामाले भनिन्, “थिमिको भित्री स्वरूप हेर्दा लाग्छ, कुनै ऐतिहासिक कालखण्डमा पाइला टेकेको छु ।” लामाले बौद्ध र नेवार सभ्यताको समिश्रणमा कविता लेखेकी थिइन् । उनले जेषुम यात्रालाई सामाजिक उत्तरदायित्वको रूपमा लिएकी बताइन् ।

प्रेस कार्डनिसल नेपालका अध्यक्ष तथा जेषुम यात्राका संस्थापक बालकृष्ण बस्नेतले पनि थिमिको सम्पदाबाट प्रभावित भएर कविता कोरे । उनलाई पछ्याउँदै स्नेह सायमी, रामगोपाल आशुतोष, अस्मिता मानन्धर, फूलमान वल, घनश्याम खड्का, दिपेन्द्र बनेपाली, रजनी मिला, ज्ञानराम श्रेष्ठ, बुद्धिकृष्ण वागः श्रेष्ठलगायतले आफ्ना सिर्जनाको वाचन गरेका थिए ।

चित्रकार चन्द्रा श्रेष्ठले मन्दिरलाई पृष्ठभूमिमा राखेर चित्र कोरे भने दिपेन्द्रमान बनेपालीले कवि स्नेह सायमीको ‘चशमा र आँखा’ कवितालाई दृश्यात्मक रूपमा उतारे । मिथिला चित्रकार सरितादेवी मण्डलले थिमिको जनजीवन र कृषि परम्परालाई मिथिला शैलीमा चित्रित गरिन् ।

निवर्तमान नगरप्रमुद श्रेष्ठले जेषुम यात्राको बारेमा धेरैपटक सुनेको बताउँदै, आज साक्षात् सहभागी हुन पाएकोमा यो अभियान साँच्चै प्रेरणादायी भएको विचार व्यक्त गरे । उनले सो दिनको सबै सिर्जनाहरूलाई समेटेर पुस्तकको आकारमा प्रकाशन गर्ने तयारीमा रहेको पनि जानकारी दिए ।

जेषुम यात्राका संस्थापक बस्नेतका अनुसार यो अभियान काभ्रेको धुलिखेलस्थित हजार सिंढीबाट सुरु भएर नगरकोट, धनकुटा, बुढानीलकण्ठ, चन्द्रागिरी, अनन्त लिंगेश्वर हुँदै थिमि आइपुगेको जानकारी दिए । उनले सांस्कृतिक पुनर्जागरण र सकारात्मकताको सन्देश बोकेको यो अभियान नेपाली राष्ट्रिय संस्कृति निर्माणतर्फको महत्त्वपूर्ण पाइला रहेको पनि बताए । यात्रामा लक्ष्मी माली, शशी लुमुम्बु, अनन्त वाग्ले, जयन्ती स्पन्दन, कल्पना श्रेष्ठ, नन्दु उप्रेती, सुन्दर शिल्पकार, रामदत्त मिश्र, डम्बर मिश्र, संगीतकार अशोक राई, वसन्त मुकारुडलगायतका स्रष्टाहरू सहभागी थिए ।

बुढ....

जात्रा सुरु भएको थियो । जात्रा सोमबार दिनभर धुमधामकासाथ मनाइएको थियो । चासुखेलस्थित चण्डेश्वरी देवीको तीनतल्ले मन्दिर वरपर जात्रा सञ्चालन हुन्छ ।

जात्राको क्रममा सोमबार विहानदेखि चण्डेश्वरी मन्दिरमा मेला लागेको थियो । त्यसक्रममा त्यहाँ बलीसहित पुजाआजा गरिएको थियो । टोलका घरपरिवारले कसैले बोका त कसैले कुखुराको बली चढाएका थिए । त्यस क्रममा छोरीबेटी बृहारीले भाकल अनुसार फरिया चण्डेश्वरी देवीमा चढाउने परम्परा पनि रहिआएको छ ।

जात्राको क्रममा साँझपख चण्डेश्वरी देवीलाई खटमा विराजमान गर्नु अगावै रिक्तो खटको जात्रा गर्ने चलन छ । त्यसपछि देवीलाई खटमा विराजमान गराई बाजागाजाका साथ ठूलो लावालशकरसहितको जात्रा हुने गर्दछ । जात्रा चण्डेश्वरी उकालो हुदै टिबुक्छे, साकोथाबाट पुगेको थियो ।

सरकारी पुजा सकेपछि चण्डेश्वरी देवी पुनः सोही बाटो फिर्ता भई टिबुक्छे टोल पुग्ने प्रचलन छ । तत्पश्चात चण्डेश्वरी देवीको खट सुकुलढोका, गोल्मढी, इनाचो हुदै तचपाल टोल नपुग्दै आउने चौवाटोमा रोकिने परम्परा छ । यस क्रममा खटलाई नबोकी भुईँमा घिसादै जात्रा गर्ने परम्परा छ । जुन नेपालको कुनै पनि ठाउँमा यस प्रकारको प्रचलन नभएको बताइन्छ । त्यसपछि खटलाई पुनः बोकी गोल्मढी, याता, गलसा पुखु हुदै क्वाछे ओरालोसम्म जात्रा गरिन्छ । पुनः खट फर्काई चण्डेश्वरी मन्दिर परिसरको दबलीमा पुर्‍याएपछि खटबाट मूर्ति निकाली पुजा हुन्छ । मूर्तिलाई पेटीमा विराजमान गराई भक्तजनबाट पूजा गरिन्छ । यही साँझ चण्डेश्वरी देवीको फूलप्रसाद पुर्‍याएपछि मात्र बनेपाको चण्डेश्वरीको जात्रा सुरु हुने परम्परा रहेको छ ।

चण्डेश्वरीको यो जात्रा स्थानीयहरु देशकै ठूलो चाँडपर्व दसैँ, तिहार, नयाँ वर्ष भन्दा बढी धूमधामका साथ मनाउँछन् । यस क्रममा छोरी ज्वाईंलाई पनि भोज बोलाएर भोज खाने गर्छन्, जुन परम्परा दशैँ, नयाँ वर्षमा मात्रै हुन्छ । यस अनुसार सोमबार साँझ चण्डेश्वरीको मूर्ति ञःछे (देवताघर) बाट निकालिएको थियो । पुजाआजाका साथ सिंगारिएको खटमा आरोहण गराइएको थियो । जात्राको क्रममा टिप्वा (निगालोको मुट्ठा) बालेको थियो । यस दिनको जात्रा विशेषगरी मन्दिर अगाडिको उकालो अर्थात चासु ख्यःउकालोसम्म हुन्छ ।

जात्राको क्रममा ठाउँठाउँमा सिलाचा छवयेके भनी आगो धुनी बालिएको थियो । जात्रा सकेपछि चण्डेश्वरीको मूर्तिलाई मन्दिर परिसरमा राखी विभिन्न गुथीबाट गुथीपुजा गरी टोलवासीवीच भोजभतेर गरिएको थियो । जात्राको शुरुवात कसले कहिलेदेखि गरेको हो कुनै विस्तृत अध्ययन भएको नपाइएको इतिहासविद्हरु बताउँछन् । मन्दिरसँग सम्बन्धित केही ठोस प्रमाणमा नेपाल सम्बत ८४८ जेष्ठ कृष्ण त्रयोदशीको दिन तत्कालिन भक्तपुरका राजा रणजीत मल्लको समयमा टिबुक्छे टोलका पञ्च समुदाय मिली मन्दिरमा सुनको छाना छाएको उल्लेख छ । त्यस्तै नेपाल सम्बत ८६१ मा चण्डेश्वरी देवी समिप पार्टी बनाएको

अर्को एउटा प्रमाण मौजुद छ । यसबाट भक्तपुरको चण्डेश्वरी देवीको मन्दिरको स्थापना एवम जात्रा रणजीत मल्लको समयमा मात्र भएको हो कि भन्ने अनुमान गर्न सकिने इतिहासविदहरु बताउँछन् ।

सामाजिक....

प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण विभागले भक्तपुरको विभिन्न स्थानमा उत्पादन हुने मौलिक उत्पादन जुजु धौ गुणस्तरीय रहेको प्रष्ट पारेको छ ।

विभागले विज्ञप्ति जारी गर्दै गहन रुपमा गरिएको परीक्षणको क्रममा जुजु धौमा कुनै पनि प्रकारको बाह्य पदार्थ वा अखाद्य पदार्थ समिश्रण नभएको पाइएको जानकारी दिएको छ ।

केही समय यतादेखि विभिन्न सामाजिक सञ्जालमार्फत केहि समूहले जुजु धौ दहीमा टिस्यु पेपर, कागज, पानीमा नघुल्ने पदार्थहरु समिश्रण गरेको भन्दै भ्रम छन् गतिविधि भइरहेको जनाउँदै विभागले त्यस्तो भ्रमको पछि नलान्न र भ्रमसमेत नछर्न आग्रह गरेको छ ।

विभाग, जिल्ला प्रशासन कार्यालय भक्तपुर, भक्तपुर नगरपालिका, पत्रकार महासंघका प्रतिनिधिसहितको संयुक्त अनुगमन टोलीले भक्तपुर नगरपालिका वडा नम्बर २ व्यासीस्थित लक्ष्मी दही भण्डार, सैजु दुग्ध उद्योग लगायतका डेरी तथा जुजुधौ उत्पादन तथा विक्री वितरण गर्ने उद्योगहरुको निरीक्षण तथा अनुगमन गरेको थियो ।

‘अनुगमनको क्रममा अनुगमन टोलीले स्थलगत रुपमै दहीमा अखाद्य वस्तुहरु टिस्यु पेपर, कागज, पानीमा नघुल्ने पदार्थहरु मिसिएको वा नमिसिएको परिक्षण गरिएको थियो,’ विभागका वरिष्ठ अनुसन्धान अधिकृत सुमन धितालले भने, ‘स्थलगत परिक्षणबाट उत्पादन भएका जुजु धौ दहीमा सामाजिक संजालमा भ्रम छरिएको जस्तो टिस्यु पेपर, कागज, पानीमा नघुल्ने पदार्थलगायतका कुनै पनि प्रकारको कैफियत भेटिएको छैन ।’

अनुगमन टोलीले दही उद्योगहरुको उत्पादन स्थल, विक्री वितरण कक्ष, विक्री वितरणको लागि तयारी अवस्थामा रहेका जुजु धौका उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थहरुको समेत अध्ययन गरेको थियो । अध्ययनको क्रममा कुनै पनि प्रकारको कैफियत नभेटिएको विभागको भनाई छ ।

भ्रामक तथा तथ्याहिन भिडियोहरु सामाजिक सञ्जालमा पोस्ट गर्दा उद्योगलाई नकारात्मक असर पुर्‍याउनुका साथै राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा समेत प्रतिकुल प्रभाव पर्ने भएकाले सामाजिक सञ्जाल प्रयोगकर्ताहरुले सजग र सचेत हुनुपर्ने विभागले जनाएको छ।

नेवाःहरुको....

शहरीकरणको मापदण्ड र किराँतकाल, लिच्छिविकालमा उपत्यकामा विकसित बस्ती र शहरीको तुलना गर्दै बस्तीको

विशेषता, त्यहाँभित्रको सामुहिकता, आर्थिक प्रणाली र पर्यावरणको दृष्टिकोण सहित विश्लेषण प्रस्तुत गरे । त्यसैगरी आर्किटेक्ट सिर्जना प्रजापति र गणेशभक्त शिल्पकारले काठमाडौँ उपत्यकामा विकसित परम्परा तथा मौलिक घर निर्माणको प्राविधिक पक्षको विवेचना गरेको थियो ।

काठ र माटोले बनाएको घर १९९० सालको भूकम्प र २०७२ सालको भूकम्पले नलडेको कारणसहित र त्यसमा प्रयोग गरिएको प्रविधिबारे उनीहरुको प्रस्तुति रहेको थियो । त्यस्तै वनस्पती विज्ञ डा. निर्मला जोशी र कृषिविज्ञ बुद्धिरत्न डंगोलले काठमाडौँ उपत्यकामा प्रचलित खेती प्रणालीको वैज्ञानिकता र त्यससँग जोडिएको संस्कृति र संस्कारबारे कार्यपत्र प्रस्तुत गरेको थियो ।

ती कार्यपत्र प्रस्तुत गर्ने क्रममा हराइसकेका कपिपय प्रविधि र त्यसको नाम विभिन्न व्यक्तिहरूसँग अन्तरवार्ता, कुराकानीमार्फत संकलन गरिएको थियो । नेवाः ज्ञान र सीपको अभिलेखीकरणको यो पहिलो प्रयास रहेको एकेडमीले जनाएको छ । एकेडमीका अनुसार दोस्रो चरणमा धातुकला, काष्ठकला लगायतका प्रविधिबारे छलफल गराइने छ । त्यसपछि काष्ठकला, परम्परागत रुपमा घर बनाउने प्रविधि, नेवाः बस्ती र शहरीकरणको प्रविधि, धातुकला, सुकुल बुन्ने, सुनचाँदीको गरगरहना बनाउने लगायतका ज्ञान, सीप र प्रविधिको अभिलेखीकरण कार्य गरिने बताइएको छ । नेवाः समुदायमा प्रचलित धातुकला, हात र खुट्टा दुखेमा परम्परागत रुपमा मसाज गर्ने प्रविधिलगायत विषयमा क्रमशः सम्मेलन गर्दै जाने पनि एकाडेमीको योजना रहेको छ ।

‘सार्वजनिक वृत्तमा नेवाः समुदायलाई चिनाउँदा संस्कृति, सम्पदा, भाषा कला र लिपिको हिसाबले मात्र चर्चा हुने गर्ने गरेको स्थिति छ । यसरी चिनाउने र चर्चा गर्ने कार्यले समुदायको परिचय भने पूर्ण रुपमा समेटिएको छैन । यहाँभित्र धेरै ज्ञान, सीप र प्रविधि छ । जुन अद्यापि अभ्यासमा छन् र कतिपय हराइसकेका छन् । त्यसको खोज गरी अभिलेखीकरण गर्नुपर्ने खाँचो छ’ –एकेडमीका चान्सलर मल्ल के सुन्दरले भने ।

गोष्ठीको उद्घाटन उपप्रधान तथा शहरी विकास मन्त्री प्रकाशमान सिंहले गरेको थियो । उद्घाटन सत्रलाई सम्बोधन गर्दै उनले नेवाः सभ्यतालाई संरक्षण गर्न सरकार लाग्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे । काठमाडौँ महानगरपालिकाका उपमेयर सुनीता डंगोलले नेवाः समुदायमा प्रचलित ज्ञान र सीपको पुस्तान्तरणको खाँचो रहेको औल्याए । नेवाः समुदाय विशेषतः भाषा लिपि कला, साहित्य, संस्कृति र सम्पदालाई केन्द्रविन्दु बनाएर मात्र कार्यक्रम गर्दै आएकोमा यसपटक प्रविधिलाई लिएर गरिएको सो गोष्ठीलाई नौलो रुपमा हेरिएको थियो ।

R. R. ELECTRONICS
 Madhyapur Thimi-4, Shankhadhar Chowk
 Ph. 01- 5093396, Mo. 9841300905, 9851169858

